

Företagsekonomiska institutionen
EKONOMIHÖGSKOLAN VID
LUNDS UNIVERSITET

Magisteruppsats
September 2004

IFRS 2005

Ur ett svenskt börsnoterat företags perspektiv

Handledare
Sven-Arne Nilsson
Sven-Erik Persson

Författare
Fredrik Borulf
Henrik Lind
Anna Persson

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till alla som har gjort denna uppsats möjlig att genomföra. Framför allt vill vi tacka våra handledare Sven-Arne Nilsson och Sven-Erik Persson för att kontinuerligt ha givit oss intressanta synpunkter och goda råd under uppsatsens fortlöpande. Vi vill även tacka de båda respondenterna på vårt fallföretag för att ha tagit sig tid till att bidra med värdefull information och tänkvärda åsikter.

Lund den 1 september 2004

Fredrik Borulf

Henrik Lind

Anna Persson

Sammanfattning

- Titel:** IFRS 2005 Ur ett svenskt börsnoterat företags perspektiv
- Datum:** 2004-09-14
- Kurs:** Magisteruppsats i redovisning, (FEK 552), 10 poäng
- Författare:** Fredrik Borulf, Henrik Lind och Anna Persson
- Handledare:** Sven-Arne Nilsson och Sven-Erik Persson
- Nyckelord:** Redovisningsharmonisering, IFRS och IAS
- Syfte:** Syftet är att undersöka huruvida övergången till IFRS den 1 januari 2005 resulterar i några effekter i balansräkningen för ett börsnoterat svenskt bolag. Dessutom undersöker vi om ett svenskt börsnoterat företag anser att möjligheten att jämföra börsnoterade företags finansiella rapporter ökar i och med övergången till IFRS. Vidare kontrollerar vi om de uppfattningar ett svenskt börsnoterat företag har om de framtida effekterna som kan uppstå till följd av övergången till IFRS överensstämmer med uttalanden gjorda i affärstidningar och annan fackpress. Vår intention är slutligen att presentera ett svenskt börsnoterat företags idéer kring eventuellt ändrat framtida beteende till följd av övergången till IFRS.
- Metod:** Arbetet innefattar en fallstudie baserad på en kvalitativ metod eftersom vi ämnade uppnå en djupare förståelse av det vi studerade. Empirin utgörs av ett svenskt börsnoterat företag inom verkstadsindustrin. Två besöksintervjuer har gjorts på fallföretaget med Accounting Controller och Financial Controller, vilket bidragit med att närhet till informationskällan har kunnat uppnås.
- Slutsatser:** Vår fallstudie visade att övergången till IFRS för fallföretaget kommer att leda till effekter i öppningsbalansräkningen. Troligtvis kommer även jämförbarheten av finansiella rapporter att öka. Uttalanden gjorda i affärstidningar och annan fackpress angående övergången till IFRS överensstämde med de uppfattningar respondenterna hade. Angående framtida ändrat beteende till följd av IFRS kommer fallföretaget troligtvis att skriva ner goodwill i lågkonjunktur samt ändra sin pensionsredovisning. Dessutom kommer fallföretaget troligtvis ändra sin sättningsstrategi till följd av införandet av IFRS.

Abstract

- Title:** IFRS 2005 The perspective of a listed Swedish company
- Date:** 14th of September 2004
- Course:** Master thesis in Business Administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS)
- Authors:** Fredrik Borulf, Henrik Lind and Anna Persson
- Advisor:** Sven-Arne Nilsson and Sven-Erik Persson
- Keywords:** Accounting harmonization, IFRS, IFRS 1, IFRS 3, IAS 19, IAS 39
- Purpose:** The purpose is to examine whether or not the implementation of IFRS 1st of January 2005 will result in any effects on the balance sheet for a listed Swedish company. We also examine if a listed Swedish company consider that the comparison between financial reports of listed companies will improve due to the implementation of IFRS. Further we investigate if statements recently made in financial media are in accordance with the perception of a Swedish listed company. Our final intention is to present a Swedish listed company's ideas about future behaviours as a consequence of the conversion to IFRS.
- Methodology:** Our work consists of a case study, based on a qualitative method, in order to reach a deeper understanding of the study object. The information section consists of data from a Swedish listed company within the engineering industry. The data was collected through two visiting interviews made with the Accounting Controller and the Financial Controller at the company selected, which contributed to the close network of the information source.
- Conclusions:** The case study showed that the conversion to IFRS for the case company will lead to effects on the opening balance sheet. The ability to compare financial statements may presumably increase. Statements made in financial media concerning the implementation of IFRS were in accordance with the respondents perceptions. Concerning changing future behaviours due to IFRS, the case company will probably write down their goodwill during recessions and change their accounting for pensions. Furthermore, the company may change their hedging strategy due to the implementation of IFRS.

Innehållsförteckning

Förkortningslista.....	7
1 Inledning.....	8
1.1 Val av ämnesområde.....	8
1.2 Bakgrund	8
1.3 Den massmediala debatten.....	10
1.4 Problemformulering.....	11
1.5 Syfte	13
1.6 Målgrupp	13
1.7 Disposition.....	13
2 Metod.....	15
2.1 Våra referensramar.....	15
2.2 Grundläggande val av metod	15
2.2.1 Induktivt arbetssätt.....	15
2.2.2 Kvalitativ metod.....	16
2.2.2.1 Fallstudie.....	16
2.3 Tillvägagångssätt	17
2.4 Datainsamling	18
2.4.1 Primärdata	19
2.4.2 Sekundärdata	19
2.4.3 Källkritik	20
2.4.3.1 Trovärdighet.....	20
2.4.3.2 Validitet	21
2.4.3.3 Reliabilitet.....	21
3 Redovisningsharmoniseringen och IFRS.....	22
3.1 Redovisningsharmoniseringen.....	22
3.1.1 Harmoniseringen från och med år 1990.....	22
3.1.2 Fördelar och nackdelar med redovisningsharmoniseringen inom EU.....	24
3.1.3 EU:s redovisningsharmonisering ur ett svenskt perspektiv	24
3.2 International Financial Reporting Standards.....	26
3.2.1 Vad är en norm?.....	26
3.2.2 Svenska normsättare	26
3.2.3 Huvuddragen i IFRS 1	27
3.2.3.1 IFRS 1:s huvudregel.....	28
3.2.3.2 Valfria undantag från huvudregeln	29
3.2.3.3 Tvingande undantag från huvudregeln.....	29
3.2.4 Övergången till IFRS	29
3.2.5 Beskrivning av IAS 19 och IFRS 3 samt IAS 39.....	31
3.2.5.1 IAS 19 Employee Benefits.....	31
3.2.5.2 IFRS 3 Business Combinations.....	32
3.2.5.3 IAS 39 Financial Instrument: Recognition and Measurement	34
3.3 Sammanfattning av IFRS och harmoniseringen.....	35
4 Empiri.....	37
4.1 Fallföretaget	37
4.1.1 Verksamheten	37
4.1.2 Framtidsutsikter	37
4.2 Appliceringen av IFRS	38
4.2.1 Arbetsprocessen vid övergången till IFRS.....	38

4.2.2 Övergången till RR 29 och IAS 19	39
4.2.3 Implementering av IFRS 3	39
4.2.4 Övergången till IAS 39	39
4.2.5 Hur påverkar de tvingande undantagen?	40
4.2.6 Hur påverkar de valfria undantagen?	41
4.2.7 Öppningsbalansräkningen per den 1 januari 2004	43
4.3 Framtida effekter av redovisning enligt IFRS	43
4.3.1 Ökad jämförbarhet mot ökade kostnader	44
4.3.2 Resultatsvängningar	45
4.3.3 Kraftiga resultatlyft	46
4.3.4 Effekter av ändrad pensionsredovisning	46
4.3.4.1 "Korridormetodens" effekter	46
4.3.5 Ökad betydelse för goodwillvärdering	47
4.4 Framtida beteenden till följd av IFRS	48
4.4.1 Färre företagsuppköp och sammanslagningar?	48
4.4.2 Nedskrivningar under lågkonjunktur	49
4.4.3 Ändrade säkringsstrategier	50
4.4.4 Ändrade pensionslösningar	51
5 Analys av empirin	52
5.1 IFRS 1 påverkan på balansräkningen	52
5.2 Analys av framtida effekter av redovisning enligt IFRS	54
5.2.1 Jämförbarhetskriteriet	54
5.2.2 Resultatsvängningar	55
5.2.3 Kraftiga resultatlyft	56
5.2.4 Ändrad pensionsredovisning	57
5.2.5 Ökad betydelse för goodwillvärdering	57
5.3 Analys av framtida beteenden till följd av IFRS	58
5.3.1 Färre företagsuppköp och sammanslagningar?	58
5.3.2 Ändrade säkringsstrategier	58
5.3.3 Goodwillnedskrivningar i lågkonjunkturer	59
5.3.4 Ändrade pensionslösningar	59
6 Slutsatser	61
6.1 Byte av redovisningsprinciper	61
6.2 Ökad jämförbarhet	61
6.3 Fallföretagets syn på den massmediala debatten	62
6.3.1 Egna reflektioner kring Citat 1-4	62
6.4 Framtida beteenden	63
6.5 Förslag till fortsatt forskning	63
7 Källförteckning	65
Publicerat material	65
Opublicerat material	67
Bilaga 1	68
Bilaga 2	69
Bilaga 3	71
Bilaga 4	73
Bilaga 5	77
Bilaga 6	78

Förkortningslista

ARC	Accounting Regulatory Committee
BFL	Bokföringslagen
BFN	Bokföringsnämnden
EEC	European Economic Community
ED	Exposure Draft
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EU	Europeiska Unionen
FAR	Tidigare en förkortning av Föreningen Auktoriserade Revisorer men numera bara FAR eftersom branschen vilar på kompetens från flera yrkesgrupper.
FDI	Foreign direct investment
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Commissions
IFRS	International Financial Reporting Standards
MNE	Multinational Enterprises
RR	Redovisningsrådet
SEC	Securities and Exchange Commission
SOU	Statens Offentliga Utredningar
US GAAP	US Generally Accepted Accounting Principles
ÅRL	Årsredovisningslagen

1 Inledning

Detta första kapitel inleder vi med en kort beskrivning av valet av uppsatsämne. Därefter behandlas bakgrunden till vårt ämnesval. Efter detta kommer ett avsnitt om den ekonomiska debatten från affärstidningar och fackpress, vars innehåll ligger till grund för vårt syfte. Kapitlet avslutas med en disposition för det vidare upplägget i uppsatsen.

1.1 Val av ämnesområde

Harmoniseringen av redovisningsregler inom Europa har varit aktuell under lång tid, och som ekonomistuderanter med dels en fördjupning inom redovisning, dels en termins studier vid utländskt universitet, är ämnet extra intressant. Under utlandsterminen i Kanada kom vi i kontakt med kanadensisk redovisningsreglering. Kursen i kanadensisk redovisning gjorde intryck på oss eftersom vi direkt uppmärksammade en hel del skillnader mot svensk god redovisningssed, vilket i sin tur medförde att vi fick upp ögonen för alternativa redovisningsnormer. Under magisterkursen i våras läste även samtliga vi tre en kurs i aktuella redovisningsfrågor, vilken berörde internationell harmonisering och standardisering av redovisning och ytterligare fördjupade vårt intresse för att låta ämnet ligga till grund för magisteruppsatsen. Sist har alla tre uppsatsskribenter siktat inställt på att jobba som revisorer i framtiden, och därmed kommer uppsatsen även fungera som ett verktyg att inhämta kunskap om de normer vi kommer att använda i vår framtida profession.

1.2 Bakgrund

Europa verkar i en omvärld som i mångt och mycket präglas av företagsekonomisk, nationalekonomisk och politisk interaktion över landsgränser, och nyckelord är globalisering, harmonisering och standardisering. I medierna pratas det mycket om Multinational Enterprises, MNE:s, och Foreign Direct Investment, FDI, båda internationella termer i en internationell värld. För Sveriges del har utvecklingen mot en internationalisering främst inneburit en starkare anknytning till länder i Europa. Denna anknytning förtydligades ytterligare när Sverige gick med i den europeiska unionen, EU, år 1995. Sedan dess har mycket av den svenska politiska makten förflyttats till Bryssel, där bland annat det europeiska

parlamentet är placerat. EU är idag världens största handelspart. Upprättandet av unionen har inneburit att medlemsländerna fått en större närvaro på den globala marknaden. Dessutom innebär medlemskapet en möjlighet att röra sig fritt och dra nytta av köpkraft och arbetskraft i de andra medlemsländerna. Detta kan verifieras med statistik från EU om att unionen står för 20 % av den totala exporten och importen i världen.¹

Det har dock inte alltid varit självklart att företag och arbetskraft i Europa har kunnat röra sig fritt över nationella gränser och etablera sig var som helst. Under åren efter andra världskriget rådde det i stora delar av Europa en utbredd protektionism. Var nation såg till att få den egna industrin att blomstra och därigenom skapa välfärd för de egna medborgarna. Handelshinder upprättades för att bekämpa konkurrens från import och avskräcka andra länders försök till att etablera sig på den inhemska marknaden. Protektionismen varade emellertid inte länge eftersom det var ett mycket destruktivt politiskt system och inte gynnade nationerna på längre sikt. Istället för att fortsätta med protektionismen beslutade ett antal länder att gemensamt börja arbeta för att upprätthålla freden och skapa tillväxt och utveckling på kontinenten. Den första milstolpen i upprättandet av en europeisk gemenskap fastslogs i Rom 1957 då European Economic Community, ECC, skapades genom att Frankrike, Västtyskland, Italien, Belgien, Nederländerna och Luxemburg undertecknade Romfördraget. Som en reaktion på fördraget beslöt år 1960 Danmark, Norge, Portugal, Schweiz, Storbritannien, Sverige och Österrike att organisera ett frihandelssamarbete, EFTA. Under 1990-talets början urholkades EFTA som organisation på grund av att flertalet medlemsländer parallellt började förhandla om medlemskap i vad som skulle komma att bli Europeiska unionen. Under de år som passerat sedan dess har ett flertal fördrag undertecknats i processen att utveckla den europeiska unionen och utifrån denna förverkliga filosofin om att upprätta en gemensam marknad för varor, tjänster, arbetskraft och kapital.

En gemensam kapitalmarknad har dock varit svår att realisera och fungerar ännu idag inte som tänkt. För att kunna få till stånd en gemensam kapitalmarknad arbetade EU därför under sista tredjedelen av förra seklet intensivt med att upprätta uniforma redovisningsregler. Arbetet ledde till att två direktiv, de 4:e och 7:e bolagsrättsliga direktiven, upprättades 1978 respektive 1983. Trots att direktiv upprättades för att se till att redovisningsrätten blev jämförbar och likvärdig bland medlemsländerna fanns det fortfarande stora möjligheter till olika redovisningsförfaranden. De redovisningstraditioner som fanns i medlemsstaterna innan direktiven antogs har förblivit, vilket gjort att direktiven inte har haft en särskild positiv effekt på en redovisningsharmonisering inom EU. Förutom att misslyckas med att skapa en de facto redovisningsharmonisering har direktiven även lett till en del problem i form av dess föråldrade reglering. Eftersom processen att ta fram gemensamma redovisningsregler visade sig vara mycket tidskrävande, det 4:e direktivet påbörjades redan 1965 och verkställdes i Italien först 1991, hann regleringen bli inaktuell innan den infördes. Dessutom sägs direktiven sakna reglering av en del poster såsom leasing och pensioner. Det har därför rått en stor

¹ Europeiska kommissionen (2004) *Handel med tredje land*.

oenighet medlemsstaterna emellan om den faktiska nyttan med direktiven som instrument för harmonisering av redovisningen. Vissa medlemsstater har även påtalat att de skulle föredra en mera allmän internationell harmonisering av redovisningsfrågor.²

De finansiella rapporter som idag upprättas av europeiska multinationella företag i enlighet med nationell lagstiftning är inte godtagbara på exempelvis den viktiga amerikanska kapitalmarknaden. Dessa företag måste därför upprätta två varianter av den ekonomiska informationen, en som överensstämmer med nationell lagstiftning och en som överensstämmer med den amerikanska kapitalmarknadens krav. Denna situation är inte tillfredställande för europeiska företag, och EU har sett en risk för att stora företag i allt större utsträckning helt och hållet kommer att övergå till de amerikanska normerna, US GAAP, för att kunna noteras och anskaffa kapital på de kapitalstarka amerikanska börserna. Rädslan för att europeiska företag skulle börja redovisa enligt US GAAP, vilka EU inte har någon påverkan på, ledde till att EU i allt större utsträckning kom fram till en bredare lösning på redovisningsproblemet inom unionen. Den europeiska kommissionen har därför sedan 1990-talets början undersökt flera tänkbara strategier för att kunna hantera problemet.³

År 1995 föreslog EU att unionen skulle delta i det arbete som utförs av International Accounting Standards Commissions, IASC. Syftet var att få till stånd en mera omfattande internationell harmonisering av redovisningsnormerna. Under EU:s Lissabonkonferens år 2000 betonades åter igen vikten av en effektiv transparent intern kapitalmarknad för att gynna tillväxt och sysselsättning inom EU. Konferensen ledde till att EU-kommissionen innan utgången av år 2000 skulle presentera en formel proposition som kräver alla noterade europeiska företag att upprätta sina koncernredovisningar enligt International Financial Reporting Standards, IFRS, senast år 2005. Dessa standarders grundar sig på International Accounting Standards, IAS, som tagits fram av IASC, numera International Accounting Standards Board, IASB.

1.3 Den massmediala debatten

Övergången till IFRS för svenska noterade företag från och med den 1 januari 2005 har under den senaste tiden diskuterats flitigt i de svenska medierna. I affärstidningar och annan fackpress har det stått att läsa om företag som förutses beröras av EU:s nya redovisningsregler. En del av debatten har handlat om de pensionsavtal som företag har med sina anställda eftersom pensionsredovisningen är ett av de områden som kommer att påverkas väsentligt av övergången till IFRS. I en tidningsnotis i höstas meddelades att Nordea skulle införa den nya redovisningsstandard för pensionsåtaganden (IAS 19) 2004. Den nya IAS 19

² Europeiska kommissionen *Harmoniseringen av redovisningssystemet: en ny strategi i förhållande till det internationella harmoniseringssystemet* (1995)

³ Ibid

uppgavs minska Nordeas egna kapital med 250 MEUR. Anledningen till detta meddelades vara att IAS 19 innebär förändringar i hur vissa pensionsåtagande beräknas och redovisas.⁴ Även konkurrenten SEB meddelar att företaget kommer att uppvisa ett lägre värde på det egna kapitalet.⁵ Anledningen till att företag kan komma att redovisa ett minskat eget kapital förklaras vara att räntan och antaganden om aktiemarknadens utveckling är avgörande faktorer för huruvida det blir ett över- eller underskott på de pensionsåtaganden företagen har.⁶

En annan standard som i media har angetts påverka de finansiella rapporterna framöver är IFRS 3, vilken behandlar redovisning av förvärv. När IFRS 3 implementeras försvinner bland annat regeln om årlig goodwillavskrivning, och istället införs en årlig goodwillprövning. Standarden har fört med sig en debatt kring vilka effekter den årliga prövningen kommer att ge upphov till. Bland annat har det aviserats att goodwillprövningen kan komma att ge upphov till stora nedskrivningar under lågkonjunkturer. Detta scenario skulle enligt artikelförfattaren i sin tur leda till väldigt ryckiga resultat.⁷ I debatten omnämns också att flera av börsens företag förväntar sig kraftiga resultatlyft till följd av att goodwillavskrivningarna försvinner.⁸ Ytterligare en effekt sägs vara att IFRS 3 kan ge upphov till färre företagsuppköp och sammanslagningar i framtiden.⁹

I en annan tidningsartikel återgavs en undersökning genomförd av analysföretaget Halvarsson & Halvarsson. I undersökningen utfrågades 20 företagsledare för börsnoterade företag om de största effekterna av införandet av IFRS.¹⁰ Undersökningen visade att de största förväntade effekterna kan hänföras till resultatsvängningar på grund av IAS 39, vilken är helt ny standard för svenska företag då den inte har någon motsvarighet i svenska redovisningsrekommendationer. Standarden kräver att vissa finansiella tillgångar och skulder värderas till verkligt värde vid varje rapporttillfälle.

1.4 Problemformulering

Ur den massmediala debatten har vi hämtat ett antal citat vilka på olika sätt berör effekter av övergången till IFRS för svenska börsnoterade företag. Citaten har legat till grund för uppsatsens problemformulering. De presenteras nedan och när de inte återges fortsättningsvis i uppsatsen benämns de: Citat 1, Citat 2, Citat 3 och Citat 4.

⁴ Öhlin, Henrik "Nordea: Ny redovisningsregel minskar eget kapital 250 MEUR" (2003)

⁵ Öhlin, Henrik "SEB: Lägre pensionskompensation pga ny redovisningsregel" (2003)

⁶ Hammarström, Martin "Pensionsbomb att vänta på börsen" *Dagens Industri*, (2004)

⁷ Munkhammar, Viktor "Ny redovisning stressar bolagen" *Dagens Industri*, (2003)

⁸ Lindvall, Per "Fokus på goodwill" *Dagens Industri*, (2004)

⁹ Ketz, Edward & Schams, Puja "Goodwill: Have new rules killed mergers?" (2004)

¹⁰ Wilke, Björn "Regeländring slår mot företagets resultat" *Dagens Industri*, (2004)

Citat 1: ”En effekt av förändringarna är att bolagens resultat kan komma att svänga kraftigt då tillgångar och skulder löpande marknadsvärderas.” (Wilke, Björn (2004) ”Regeländring slår mot företagets resultat” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

Citat 2: ”Flera av börsens företag förväntar sig kraftiga resultatlyft till följd av att goodwillavskrivningarna försvinner.” (Lindvall, Per (2004) ”Fokus på goodwill” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

Citat 3: ”Förlorarna blir företag med en hög andel aktiv personal i förhållande till pensionärer och anställda som har slutat, och som förväntar sig stora reallöneökningar.” (Hammarström, Martin (2004) ”Pensionsbomb att vänta på börsen” *Dagens Industri*, 19 mars, 2004)

Citat 4: ”Det komplexa och subjektiva tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillen bjuder företagen på mångfaldiga bokslutspolitiska chanser.” (Nilsson, Sven-Arne (2002) ”IASB: s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar den externa redovisningen?” *Balans* nr 12, 2002)

Den massmediala debatten som åsyftas ovan är hämtad ur svenska affärstidningar och annan fackpress. Detta har medfört att vi fokuserar problemformuleringen på ett svenskt börsnoterat företag. Många av de standarder som träder ikraft den 1 januari 2005 motsvarar svensk god redovisningssed. Trots detta kommer det att finnas en del nya standarder som idag inte har någon motsvarighet i svensk normgivning. För svenska börsnoterade företag kommer det att innebära att vissa poster i de finansiella rapporterna kommer att behandlas på ett helt nytt sätt. Mot bakgrund av detta, samt de ovan angivna citaten, har vi våra förningar om att de finansiella rapporterna för svenska börsnoterade företag på ett eller annat sätt kommer påverkas av övergången till IFRS. För att undersöka huruvida dessa förningar stämmer har vi formulerat följande frågeställningar:

- Kommer övergången den 1 januari 2005 till IFRS resultera i några effekter i balansräkningen för ett svenskt börsnoterat företag?
- Anser ett svenskt börsnoterat företag att möjligheten till jämförelse av börsnoterade företags finansiella rapporter ökar i och med övergången till IFRS?
- Överensstämmer citaten med den uppfattning ett svenskt börsnoterat företag har om de framtida effekter som kan uppstå till följd av övergången till IFRS?
- Hur kan övergången till IFRS tänkas påverka ett svenskt börsnoterat företags framtida beteende?

1.5 Syfte

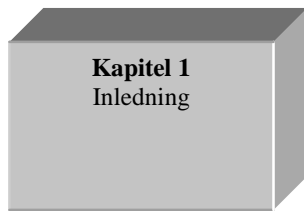
Syftet är att undersöka huruvida övergången till IFRS den 1 januari 2005 resulterar i några effekter i balansräkningen för ett börsnoterat svenskt företag. Dessutom undersöker vi om ett svenskt börsnoterat företag anser att möjligheterna att jämföra börsnoterade företags finansiella rapporter ökar i och med övergången till IFRS. Vidare klargör vi om Citat 1-4 överensstämmer med den uppfattning ett svenskt börsnoterat företag har om de framtida effekterna som kan uppstå till följd av övergången till IFRS. Vår intention har slutligen varit att presentera ett svenskt börsnoterat företags idéer kring eventuellt ändrat framtida beteende till följd av övergången till IFRS.

1.6 Målgrupp

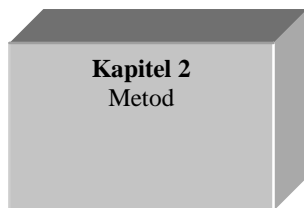
Magisteruppsatsens målgrupp är andra ekonomistudenter som läser företagsekonomi, med inriktning redovisning. Detta betyder att en viss förkunskap erfordras för full förståelse av uppsatsen.

1.7 Disposition

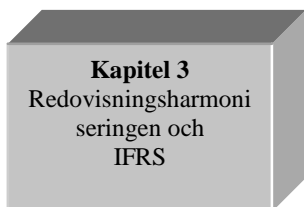
Magisteruppsatsen består av totalt sex kapitel. I det första kapitlet återges uppsatsens bakgrund, den massmediala debatten, problemformulering och syfte. Dessa avdelningar utgör utgångsläge för uppsatsen. I metodkapitlet beskrivs det tillvägagångssätt vi använt oss av för att uppnå uppsatsens syfte. Här kritiserar även de källor vi har använt oss av, en nödvändighet för att bibehålla ett kritiskt förhållningssätt. I det tredje kapitlet behandlas delar av den harmonisering som skett av redovisningen inom EU, vilken lett fram till att svenska börsnoterade företag från och med den 1 januari 2005 skall redovisa enligt IFRS. För att analysera de skillnader som eventuellt kommer att uppstå beskrivs IFRS 1 samt de utifrån ekonomiska affärstidningar och fackpress relevanta IAS-er som IFRS från och med den 1 januari 2005 kommer att grunda sig på. Motivet för detta kapitel är att öka kunskapen hos läsaren om bl.a. de normer som sedan ligger till grund för kapitel fyra, fem och sex. Empirin återfinns i kapitel fyra. Uppsatsens olika delar analyseras i kapitel fem för att i kapitel sex leda fram till de slutsatser vi dragit.

I detta första kapitel inleder vi med en kort beskrivning av valet av uppsatsämne. Därefter behandlas bakgrunden till vårt ämnesval. Efter detta kommer ett avsnitt om den ekonomiska debatten från affärstidningar och fackpress, vars innehåll ligger till grund för vårt syfte. Kapitlet avslutas med en disposition för det vidare upplägget i uppsatsen.

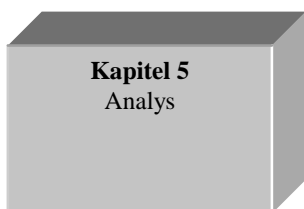
I detta kapitel beskriver vi hur vi har gått tillväga samt motiven till vår metod för att uppnå syftet. Vidare presenteras uppsatsens källor och en diskussion förs kring deras trovärdighet, validitet och reliabilitet.

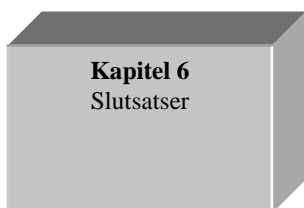
I detta kapitel beskrivs redovisningsharmoniseringen inom EU. I kapitlet redogörs för IFRS 1 samt de IAS-er och IFRS-er som enligt den ekonomiska debatten kommer att ge upphov till störst förändringar i jämförelse med svensk god redovisningssed. Kapitlet innehåller även en redogörelse för de faktorer svenska revisorer anser underlätta övergången till IFRS.

I detta kapitel beskrivs fallföretaget, och den information vi blivit delgivna vid besöksintervjuerna återges. Den för IFRS 1 viktiga öppningsbalansen presenteras tillsammans med en genomgång av de IFRS/IAS-er som beskrevs i kapitel 3. Vidare återges respondenternas uppskattningar och funderingar kring framtida redovisning enligt IFRS.

I detta kapitel analyserar vi det empiriska material vårt fallföretag delgivit oss utifrån de standarder som införs den 1 januari 2005. I kapitlet analyseras även empirin utifrån Citat 1-4.

I detta kapitel sammanfattar vi våra analyser och presenterar våra slutsatser angående effekter i balansräkningen för ett svenskt börsnoterat företag vid övergången till IFRS. Slutsatserna berör även respondenternas uppfattning om Citat 1-4, samt deras idéer kring framtida beteende till följd av IFRS. Förslag till framtida uppsatsämne ges också.

2 Metod

I detta kapitel beskriver vi hur vi har gått tillväga samt motiven till vår metod för att uppnå syftet. Vidare presenteras uppsatsens källor och en diskussion förs kring deras trovärdighet, validitet och reliabilitet.

2.1 Våra referensramar

En helt neutral och värderingsfri forskning existerar inte. Alla forskare utgår från olika förutsättningar i sitt vetenskapliga arbete. Dessa förutsättningar bygger på värderingar och normer hos forskaren och den miljö denne arbetar i. Mot denna bakgrund kan en kort redogörelse för oss skribenter vara på sin plats. Samtliga vi tre studerar vid Ekonomihögskolan i Lund, där vi påbörjade ekonomiprogrammet år 2000. Huvudämnet är företagsekonomi med inriktning redovisning. Detta har medfört att samtliga uppsatsskribenter har en grundläggande insikt i svenska redovisningsregler, vilket underlättar vår förståelse för skillnaderna mot internationella regler. Däremot har inte studierna i Lund givit oss någon större kunskap om internationella regler, såsom IFRS. Då vi spenderade en termin i Ottawa, Kanada, kom vi dock i kontakt med en del av de principer IFRS grundar sig på. Anledningen till detta är att de kanadensiska redovisningsreglerna har en viss influens av Financial Accounting Standards Board, FASB. International Accounting Standard Board, IASB, har i sin tur påverkats av denna amerikanska redovisningsnormgivare.¹¹

2.2 Grundläggande val av metod

2.2.1 Induktivt arbetssätt

Det finns en rad olika metoder och tillvägagångssätt att använda sig av för att införskaffa kunskap om olika företeelser. Dessa tillvägagångssätt bestämmer ofta utformningen av den fortsatta undersökningen.¹² Genom att dels studera olika metodböcker, dels använda oss av tidigare införskaffad kunskap har vi kännedom om två grundläggande arbetssätt en forskare

¹¹ Artsberg, Kristina *Redovisningsteori –policy och –praxis* (2003)

¹² Backman, Jarl *Rapporter och uppsatser* (1998)

kan använda sig av vid ett uppsatsarbete, det induktiva arbetssättet och det deduktiva arbetssättet.¹³ Det induktiva arbetssättet kännetecknas av att forskaren studerar verkligheten och utifrån den försöker konstruera teorier om en företeelse. Det deduktiva arbetssättet kännetecknas av att forskaren testar hypoteser mot verkligheten för att komma fram till stöd eller ej för teorin. Vår uppsats har en induktiv ansats eftersom vi i huvudsak vill undersöka vad IFRS innebär för ett svenskt börsnoterat företag. Vi tar vår utgångspunkt i empirin och har till syfte att bygga upp ny kunskap. Eftersom vi gör en fallstudie är vår ambition inte att dra generella slutsatser, trots att vi med utgångspunkt från fallföretaget i analysen även diskuterar vad som skulle kunna gälla för andra svenska börsnoterade företag.

2.2.2 Kvalitativ metod

Efter fastställande av uppsatsens syfte är nästa steg att besluta vilken undersökningsmetod som skall användas. Avgörande för huruvida uppsatsen skall använda sig av en kvalitativ eller kvantitativ metod är författarnas presentation av problemet. I uppsatsen kan författarna ha till syfte att finna kunskap som skall mäta, beskriva och förklara fenomen i vår verklighet, vilket tyder på att en kvantitativ metod bör användas. Ett annat syfte kan vara att inventera, uttyda och förstå fenomen, vilket tyder på att en kvalitativ metod bör användas.¹⁴ För att uppnå vårt syfte använder vi oss av en kvalitativ metod eftersom vi vill beskriva och förklara vilka effekter som kan tänkas uppstå vid övergången till IFRS samt vilka effekter som framtida redovisning enligt IFRS kan ge upphov till. Den kvalitativa metoden präglas av att undersökningen genomförs av endast ett fåtal enheter där syftet är att skapa en djupare och mer fullständig uppfattning av den företeelse som studeras.¹⁵ Den kvalitativa metoden kännetecknas även av närhet till undersökningsenheten då den undersökta enheten kan mötas ansikte mot ansikte, vilket varit fallet för vår del vid de intervjuer som genomförts.

2.2.2.1 Fallstudie

För att genomföra den kvalitativa undersökningen valde vi en fallstudie, det vill säga en undersökning på ett enda företag. Alternativet hade varit att göra en kvalitativ enkät. Detta försvårades dock eftersom vårt första potentiella fallföretag gav oss ett relativt sent besked om att de inte kunde ställa upp som fallföretag. Således valde vi att använda oss av en fallstudie. Anledningen till detta val var att vi ansåg att vårt syfte krävde en god förståelse för de IFRS/IAS-er som för oss var nya och komplexa. En fallstudie kan bidra till en ökad förståelse eftersom den kan fånga hela komplexiteten av en företeelse då den undersöker flera variabler.¹⁶ En fallstudie kan även medverka till en ökad förståelse av "fallet" som helhet, så

¹³ Eriksson, Lars-Torsten *Att utreda forska och rapportera* (2001)

¹⁴ Patel, Runa & Davidsson, Bo *Forskningsmetodikens grunder* (1994)

¹⁵ Holme, Idar Magne & Krohn Solvang, Bernt *Forskningsmetodik* (1997)

¹⁶ Halvorsen, Knut *Samhällvetenskaplig metod* (1992)

att slutsatser kan preciseras mer exakt, och på så vis kan en mer holistisk syn på fenomenet skapas.¹⁷ Det är också fullt möjligt att generalisera utifrån en enskild fallstudie om man bara beskriver sin fallstudie så bra som möjligt och kommer fram till vilka förhållande i undersökningsresultaten som är specifika för det studerade fallet och vilka som är generella.¹⁸

Även om fördelarna med en fallstudie är många finns det även en del nackdelar med den. Om man i sin fallstudie försöker gå på djupet och dra nytta av denna fördel kan studien bli alltför lång och detaljerad.¹⁹ Detta kan medföra att läsaren tappar fokus och koncentration på vad det är författarna vill förmedla. Det är också viktigt att läsaren förstår beskrivningen av fallföretaget och kan sätta in det i sitt rätta sammanhang. En annan nackdel är att en fallstudie kan överförenkla eller överdriva faktorer i en situation, vilket medför att läsaren kan dra felaktiga slutsatser om hur det egentligen förhåller sig. Kritik har också riktats mot fallstudien för att populationens validitet, möjlighet att generalisera till en större grupp, är för låg.²⁰

2.3 Tillvägagångssätt

För att kunna angripa vårt uppsatsarbete på ett korrekt och förnuftigt sätt började vi med att studera ett antal artiklar inom ämnet. Genom att göra artikelsökningar i en rad olika sökverktyg, LIBRIS, ekonomiska bibliotekets katalog och tidsskriftkatalogen ELIN samt på Internet, fann vi en uppsjö artiklar som behandlade ämnet och beskrev olika uppfattningar om vad införandet av IFRS kommer att resultera i. Vi valde att precisera våra sökningar till att endast innefatta sökorden IFRS, IFRS 1, IFRS 3, IAS 19, IAS 39 och redovisningsharmonisering. Anledningen till detta var att beteckningarna och ordet var ständigt återkommande under magisterkursen i redovisning. Därför beslöt vi att begränsa vår uppsats till att endast omfatta dessa IFRS/IAS-er. Förutom att leta efter aktuella artiklar läste vi även tidigare publicerade magisteruppsatser som hade sökorden som nyckelord. Dessa magisteruppsatser hjälpte oss att förstå bakgrunden till harmoniseringsutvecklingen och den process som bedrivits inom EU under sista tredjedelen av förra seklet för att uppnå en redovisningsharmonisering.

Efter att den första ämneskunskapen var inhämtad tog gruppen steget över till att identifiera den problemställning som kunde tänkas vara intressant att utreda. När vi resonerat fram och tillbaka inom gruppen samt haft diskussioner med våra handledare kom vi fram till vår problemformulering. Denna utgjorde sedan underlag för konstruktionen av uppsatsens syfte.

¹⁷ Olsson, Henny & Sörensen, Stefan *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv* (2001)

¹⁸ Ibid

¹⁹ Halvorsen, Knut *Samhällvetenskaplig metod* (1992)

²⁰ Holme, Idar Magne & Krohn Solvang, Bernt *Forskningsmetodik* (1997)

För att kunna genomföra vår kvalitativa undersökning utifrån en fallstudie var nästa viktiga steg att hitta ett relevant fallföretag. Det grundläggande kriteriet för vår sökning av potentiellt fallföretag var att företaget var svenskt och börsnoterat eftersom dessa är centrala begrepp i uppsatsens syfte. Vidare ansåg vi det viktigt att företaget hade en viss internationell närvaro. Anledningen till detta var att de tidningsartiklar vi läst igenom i upptakten av uppsatsarbetet belyste IAS 39, Finansiella instrument, som en influerande standard vid övergången till IFRS. Detta gjorde att vi ville undersöka ett företag med en relevant andel finansiella instrument för att kunna analysera artikelförfattarnas uttalanden. En av våra handledare tipsade oss även om en nyligen publicerad kandidatuppsats vid Lindköpings universitet. I uppsatsen presenterades bland annat att storlek, grad av internationell verksamhet, pensionssystem och användning av finansiella instrument var faktorer som avgjorde vilken grad av svårighet ett företag skulle möta vid övergången till IFRS. Följaktligen var det kriterierna presenterade i denna avdelning som låg till grund för vårt sökande efter lämpligt fallföretag.

Eftersom övergången till IFRS från och med den 1 januari 2005 är en tidskrävande process för många företag under 2004, samt att det initiala skedet av uppsatsarbetet tidsmässigt kolliderade med publiceringen av den första kvartalsrapporten för år 2004, var det svårt att få gehör hos det första företaget vi kontaktade. Efter att ha talat med våra handledare om situationen uppkom en bra lösning på problemet. Vår ena handledare tipsade oss om ett svenskt börsnoterat företag som visade sig intresserat av att ställa upp som fallföretag. Efter diskussion med våra handledare kom vi fram till att det föreslagna företaget även passade in på övriga kriterier vi hade för val av fallföretag.

På grund av att öppningsbalansen enligt IFRS 1 är känsligt siffermaterial, då det kan påverka företagets aktiekurs och externa intressenters beteende, har det varit ett krav från fallföretagets sida att låta dem förbli anonyma i uppsatsen varför vi hädanefter endast refererar till ”fallföretaget”. För att läsaren ändå skall förstå analysen presenterar vi i vår inledande del av empirikapitlet kort företaget.

2.4 Datainsamling

Harmoniseringen av redovisning inom EU beskrivs utifrån befintlig litteratur inom ämnet samt de artiklar som påträffades vid artikelsökningen. IFRS 1 och IFRS/IAS-er samt RR:s arbete med att harmonisera svenska rekommendationer med IFRS beskrivs utifrån publicerat och opublicerat material från revisionsbyråerna Ernst & Young och Deloitte. Detta material utgör sekundärdata i uppsatsen. Empiriavsnittet består av de data som erhöles vid intervjuerna med fallföretaget, vilka utgör uppsatsens primärdata.

2.4.1 Primärdata

Primära källor utgörs av data som undersökaren själv har samlat in. Dessa data är inte tidigare dokumenterade och bearbetade. Fördelen med primärdata är att den kan anpassas till undersökningens frågeställningar.²¹ Uppsatsens primärdata består framför allt av svaren från representanterna för fallföretaget, en Accounting Controller och en Financial Controller. Eftersom uppsatsens syfte kräver en god förståelse för nya och komplexa standarder faller det sig naturligt att genomföra en kvalitativ intervju eftersom denna används när ett område är relativt orört och man i första hand syftar till att beskriva ett undersökningsobjekt.²² Anledningen till att vi genomförde besöksintervjuer är att mer komplexa frågor skulle kunna ställas och att visuella hjälpmedel såsom overhead-bilder skulle kunna användas, än vad som skulle vara möjligt om vi genomfört en telefonintervju.²³ En annan anledning till besöksintervjuerna är att våra intervjufrågor krävde utvecklade svar från respondenterna, vilket kan vara problematiskt att uppfatta korrekt över en telefon.

Det viktiga valet av respondenter skedde av fallföretaget. De båda respondenterna är sysselsatta med ett projekt kallat "IFRS 2005" på företaget, och därmed ansåg vi dem vara lämpliga representanter. Den första besöksintervjun syftade till att presentera båda parter för varandra och för representanterna att förklara hur långt fallföretaget kommit med att ta fram en öppningsbalans enligt IFRS per den 1 januari 2004. Den andra intervjun syftade till att ta fram effekter som IFRS i framtiden kan komma att ha på företagets finansiella rapporter, samt att låta representanterna resonera kring huruvida ett ändrat beteende är att vänta efter införandet av IFRS. Intervjun utgick från Citat 1-4 och utformades så att respondenterna kunde prata fritt kring hur de trodde att fallföretaget påverkas av IFRS i framtiden.

Förutom besöksintervjuer har löpande kontakt hållits genom e-mail och telefonsamtal med de båda intervjupersonerna. Frågeformulären till intervjuerna återfinns i Bilaga 1 och 2.

2.4.2 Sekundärdata

Med sekundärdata menas data som redan samlats in och dokumenterats av andra än undersökaren själv.²⁴ Harmoniseringen av redovisningen sedan år 1990 beskrivs med hjälp av sekundärdata från svensk och utländsk litteratur, artiklar, tidigare uppsatser och andra publiceringar. Dessa källor har givit oss bra och användbar kunskap om redovisningsharmoniseringen. Vidare har vi fått ökad kännedom och vetskap kring de redovisningsregler och normer som präglar redovisningen idag. Det sekundära materialet har

²¹ Eriksson, Lars-Torsten *Att utreda forska och rapportera* (2001)

²² Bryman, Alan *Research methods and organization studies* (1995)

²³ Eriksson, Lars-Torsten *Att utreda forska och rapportera* (2001)

²⁴ Ibid

även bestått av fallföretagets årsredovisningar och material från revisionsbyråer, vilka har hjälpt oss i vår empiriska undersökning.

Uppsatsens sekundärdata består av en hel del förkortningar på olika internationella organisationer. För att läsaren skall kunna förstå varför dessa organisationer återges i uppsatsen och vad de arbetar med återfinns en beskrivning av dessa i Bilaga 3.

2.4.3 Källkritik

Källkritik handlar om att vi som författare och läsare av uppsatsen är införstådda med att all av oss använd litteratur och andra källor kan innefatta varierande grad av trovärdighet, reliabilitet och validitet. Det är viktigt för uppsatsens resultat att de data vi har samlat in håller en hög standard och därför vill vi uppmärksamma läsaren på de brister som kan förekomma i våra källor. Målsättningen är att få fram så relevanta, reliabla och valida data som möjligt.

Den litteratur vi använt oss av är till stor del hämtad från böcker, publicerade artiklar och utgivna broschyrer. Litteraturen beskriver i stor utsträckning likartade företeelser och vårt kapitel om redovisningsharmonisering och IFRS kan därför ses som en sammanfattning av för ämnet relevanta begrepp. Att många artikelförfattare beskriver begrepp på ett liknande sätt behöver inte nödvändigtvis betyda att de är sanna men det tyder på att de är vedertagna inom den företagsekonomiska världen. Den del i kapitlet redovisningsharmonisering och IFRS som utgörs av redovisningsnormer utgör inte underlag för källkritik då detta är accepterade standarder.

2.4.3.1 Trovärdighet

För att en uppsats skall vara intressant måste den vara trovärdig. Uppsatsens trovärdighet ökar om den har ett logiskt och systematiskt samband, samt att den finner stöd i faktauppgifter. Vi har använt oss av artiklar och litteratur skrivna av yrkeskunniga och professionella personer, vilket vi anser bidra till uppsatsens trovärdighet. En undersökning kan som tidigare nämnts aldrig vara helt objektiv eftersom den i större eller mindre utsträckning speglar författarnas uppfattningar och värderingar. Med vetskap om detta krävs ändå att författarna strävar efter att vara så objektiva som möjligt. Detta kan åstadkommas genom trovärdighet i de slutsatser som framkommer och en neutralitet i analysavsnittet.²⁵ För att undersöka uppsatsens trovärdighet granskar vi här uppsatsen utifrån dess validitet och reliabilitet.

²⁵ Eriksson, Lars-Torsten *Att utreda forska och rapportera* (2001)

2.4.3.2 Validitet

Validitet i en mätning kan definieras som frånvaro av systematiska mätfel. Validitet kan därefter delas in i inre och yttre validitet. Med den inre validiteten menas att de frågor vi ställer vid intervjuerna mäter vad de avser att mäta. Att uppnå en hundra procentig inre validitet är dock sällan möjligt.²⁶ Vår avsikt har varit att uppnå en så hög inre validitet som möjligt genom att inför intervjuerna noggrant studera litteratur kopplad till den empiri vi avsett att redovisa. Vi har också lagt ned mycket tid på förberedelser för att ställa rätt frågor kopplade till uppsatsens syfte. Under intervjuerna har vi även kunnat ställa följdfrågor till respondenterna vilket medfört att de givits möjlighet att förtydliga sina svar. Detta har gjorts för att få hög överensstämmelse mellan svaren och vad frågorna avser att mäta. Den yttre validiteten avser överensstämmelsen mellan de svar vi fått under intervjuerna och faktiska förhållanden.²⁷ För att den yttre validiteten skall bli hög krävs därför att respondenterna vid intervjun svarar korrekt på intervjufrågorna. Respondenterna har båda gedigna bakgrunder inom redovisningsprofessionen samt framskjutna befattningar inom fallföretaget, vilket medför att de enligt oss är rätt personer att intervjua. Vi har även i god tid före intervjuerna sänt över frågeformulären till respondenterna, vilket medfört att de kunnat tänka igenom sina svar i lugn och ro. På det sättet anser vi oss ha minskat risken för att svaren inte skall överensstämma med verkligheten.

2.4.4.3 Reliabilitet

Med reliabilitet avses frånvaron av slumpmässiga mätfel. En undersökning med god reliabilitet kännetecknas av att samma resultat uppnås oavsett vem som utför mätningen eller under vilka omständigheter mätningen genomförs. För att hög reliabilitet skall uppnås får det inte förekomma några tillfälligheter som påverkar undersökningen, så kallade slumpmässiga fel.²⁸ För att uppnå en hög reliabilitet har vi spelat in intervjuerna på band. Detta för att undgå att viktig information förbises och för att undvika feltolkningar av svaren. Vi har även försökt minimera feltolkningar genom att alla vi tre skribenter varit närvarande vid intervjuerna. Även vad gäller reliabiliteten torde det faktum att vi i god tid delgivit respondenterna frågeformulären haft en positiv inverkan. De har då kunnat förbereda svaren utan påverkan av de omständigheter som rådde under intervjun. Vi har också låtit respondenterna läsa igenom och godkänna empirin. Därmed undviker vi i hög grad feltolkningar av svaren. Vi är dock medvetna om att en lägre reliabilitet kan uppstå vid intervjuer då företag är måna om att framställa sig själva på bästa möjliga sätt.

²⁶ Lundahl Ulf & Skärvad, Per-Hugo *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* (1999)

²⁷ Ibid

²⁸ Ibid

3 Redovisningsharmoniseringen och IFRS

I detta kapitel beskrivs redovisningsharmoniseringen inom EU. I kapitlet redogörs för IFRS 1 samt de IAS-er och IFRS-er som enligt den ekonomiska debatten kommer att ge upphov till störst förändringar i jämförelse med svensk god redovisningssed. Kapitlet innehåller även en redogörelse för de faktorer svenska revisorer anser underlätta övergången till IFRS.

3.1 Redovisningsharmoniseringen

För att läsaren skall få förståelse för att svenska börsnoterade företag från och med den 1 januari 2005 övergår till att redovisa enligt IFRS följer nedan en översiktlig presentation av den redovisningsharmonisering som sedan 1990 ledde fram till att EU:s ministerråd i juni 2002 godkände kommissionens förslag till förordning. Parallellt med redovisningsharmoniseringen inom EU har svenska redovisningsnormer utvecklats och anpassats till IAS.

3.1.1 Harmoniseringen från och med år 1990

I början av 1990-talet förde EU förhandlingar med SEC, den amerikanska övervakningsmyndigheten av de amerikanska börserna, om att enas kring en harmonisering av europeiska och amerikanska redovisningsstandarder. En lösning som diskuterades var att få till stånd ett avtal mellan EU och USA om ett ömsesidigt erkännande av finansiella rapporter. Ett av argumenten till detta var att europeiska företag fram till dess var tvungna att upprätta sin redovisning i enlighet med US GAAP för att bli accepterade på den amerikanska börsen.²⁹ De europeiska företagen upplevde detta krav som en stor konkurrensnackdel på den internationella kapitalmarknaden. Det var dock liten respons från amerikansk sida om ett sådant samarbete. De rapporter som upprättas av europeiska företag godkänns inte i USA eftersom de europeiska redovisningsnormerna inte är tillräckligt detaljerade enligt amerikanska krav.³⁰ Efter ett nekande svar från amerikanskt håll vände sig EU istället till

²⁹ Haller, Axel & Kepler, Johannes "Financial accounting developments in the European Union: past events and future prospects" The European Accounting Review (2002)

³⁰ Europeiska kommissionen, *Harmoniseringen av redovisningssystemet: en ny strategi förhållande till det internationella harmoniseringssystemet* (1995)

IASC för att försöka inleda ett samarbete. Den europeiska kommissionen blev därigenom medlem i IASC Consultative Group, vilket medförde att kommissionen kunde hålla sig kontinuerligt uppdaterad om vad som hände inom den internationella redovisningsutvecklingen.³¹

Kommissionen tog ytterligare ett avgörande steg när den år 1995 fastslog en ny strategi för redovisningsharmoniseringen. Strategin gick under namnet ”*Accounting harmonization: a new strategy vis-à-vis international harmonization*”. Strategin var en fortsättning på den som påbörjades år 1990, men nu med mer tydligt fokus på samarbete med IASC. Kommissionen fastslog att istället för att omarbete det 4:e och det 7:e direktivet skulle kommissionen aktivt delta i skapandet av internationellt accepterade standarder. Detta genom att samarbeta med IASC för att uppnå överensstämmelse mellan IAS och de 4:e och 7:e direktiven. Prövningar av överensstämmelsen mellan direktiven och IAS gjordes år 1996 och år 1999. Prövningarna ledde fram till att kommissionen år 2000 för första gången uttalade sin intention att kräva att börsnoterade europeiska företags koncernredovisningar skulle upprättas i överensstämmelse med IAS från och med år 2005. Uttalandet ingick i den rapport som kallas ”*EU Financial Reporting Strategy: The Way Forward*”.³² I rapporten framgick krav på att tillämpa IFRS/IAS inom unionen. För att EU:s strategi skulle kunna förverkligas krävdes därför att direktiven ändrades. Ändringen blev klar i maj 2001 och gjordes i första hand på det 4:e direktivet för att möjliggöra en tillämpning av balansvärderingsreglerna i IAS 39.³³

I mars 2002 godkände Europaparlamentet det förslag till förordning som kommissionen presenterade. Förordningen är direkt bindande för alla företag som är noterade vid en reglerad marknad inom EU och innebär att nämnda företag skall upprätta koncernredovisningen i överensstämmelse med IAS från och med 2005. Den ger också medlemsstaternas nationella lagstiftare möjligheten att utvidga tillämpningsområdet till onoterade företags koncernredovisning.

I början av juni samma år godkändes den överstatliga lagstiftningen slutligen av EU:s ministerråd. Samtidigt infördes en form av godkännandemekanism vilken innebar att framtida IFRS-er inte kan tillämpas förrän de granskats av EFRAG och senare godkänts av ARC, (förklaring i Bilaga 3). I juli år 2003 röstade ARC utan förbehåll igenom förslaget till förordning. ARC godkände då alla existerande IAS-er och relaterande förklaringar, med undantag för IAS 32 och 39.³⁴

³¹ Haller, Axel & Kepler, Johannes ”*Financial accounting developments in the European Union: past events and future prospects*” The European Accounting Review (2002)

³² Ibid

³³ Jönsson-Lundmark, Birgitta ”*IAS-regler i koncernredovisningen – hur är läget?*” Balans (2002)

³⁴ Deloitte, Meeting of the Accounting Regulatory Committee of 16 July 2003

3.1.2 Fördelar och nackdelar med redovisningsharmoniseringen inom EU

För att uppnå jämförbarhet mellan den finansiella rapporteringen inom Europa, och även globalt, vill det till att den ovan nämnda harmoniseringen lyckas. Den de facto harmonisering som nu äger rum, främst syftande på:

- IASB:s strategi att konvergera mot nationella standarder,
- EU:s beslut att använda sig av IFRS (IAS),

borde öka beslutsamheten om att europeiska företags finansiella rapportering kommer att uppnå en högre grad av jämförbarhet inom en snar framtid.³⁵ Den huvudsakliga fördelen med harmoniseringen är just den ökade jämförbarheten mellan finansiella rapporter.

Andra fördelar är att globala multinationella företag kan reducera kostnader genom att koncernredovisningen blir enklare att sammanställa. Processen med att börsnoteras på utländska börslistor förenklas om den finansiella rapporteringen inte behöver justeras efter nationella regelverk. Värderingen av utländska företag vid samgående och uppköp kommer också att underlättas, då en mer jämförbar och tillförlitlig redovisning kommer att minska investerarnas risktagande. Detta leder i sin tur till en minskad kapitalkostnad.³⁶

Även om fördelarna med en harmonisering är många har det även framkommit en del argument mot harmoniseringen. Det argument som flitigast lyfts fram är att en alltför långtgående standardisering förhindrar experimenterande och därmed utvecklingen av bättre redovisningstekniker. Anhängare av detta argument hävdar att utvecklingen av redovisningen förhindras eftersom man lägger alltför mycket resurser på att uppnå harmonisering och alltför lite resurser på att producera ny forskning, och därigenom utveckling av befintliga redovisningsstandarder.³⁷

3.1.3 EU:s redovisningsharmonisering ur ett svenskt perspektiv

I Sverige gavs år 1991 en statlig redovisningskommitté i uppdrag att se över den svenska redovisningslagstiftningen. Bland annat skulle redovisningskommittén besvara frågor som rörde redovisningslagstiftningens syfte och dess formella struktur. År 1994 ingick Sverige ett EES-avtal med EU där Sverige åtog sig att anpassa lagstiftningen till de 4:e och 7:e Bolagsrättsliga direktiven. Avtalet gjorde att Sverige inte fick gehör för inhemska lösningar utan istället var tvunget att acceptera de som redan var framförhandlade. Den statliga redovisningskommittén fick därmed nya direktiv och arbetet tog nu riktning mot att anpassa den svenska lagstiftningen till europarätten. Utredningen mynnade ut i den nuvarande

³⁵ Artsberg, Kristina *Redovisningsteori –policy och –praxis* (2003)

³⁶ Nobes, Christopher & Parker, Robert *Comparative International Accounting* (2002)

³⁷ Artsberg, Kristina *Redovisningsteori –policy och –praxis* (2003)

årsredovisningslagen (ÅRL) från 1995.³⁸ Utöver kraven i ÅRL ges mer detaljerade regler avseende årsredovisningen i RR:s rekommendationer. Rekommendationerna överensstämmer till stora delar med motsvarande IAS-er, men med vissa anpassningar till svenska förhållanden. Anledningen till att RR i stor utsträckning har anpassat rekommendationerna till internationell praxis är att Sverige är ett litet land med mycket kapitalförsörjning från utländska ägare. Sverige är beroende av den internationella kapitalmarknaden.³⁹

I och med att Europaparlamentet i mars 2002 godkände det förslag till förordning som kommissionen lagt fram tillsattes i Sverige en särskild utredare. Till utredare förordnades chefsrådmannen Margit Knutsson, som fick i uppdrag att överväga de frågor som Europaparlamentet och rådets förordning gav upphov till. Utredningen antog namnet IAS-utredningen, och i juli 2003 överlämnades betänkandet.⁴⁰ I det fastslogs ett klart värde i att det så långt möjligt etableras en uppsättning redovisningsregler som kan accepteras av börser och andra finansiella aktörer världen över. Sverige bör inte skapa egna redovisningslösningar utan måste istället följa den internationella utvecklingen. Detta ledde till slutsatsen att svenska företag skulle ges ökade möjligheter att tillämpa IAS redovisningsprinciper.

För att möjliggöra detta föreslog utredningen för det första att alla svenska företag skall ha möjlighet att upprätta sina redovisningshandlingar i enlighet med IAS. Väljer ett företag att gå över till IAS-redovisning måste i så fall företaget upprätta sin redovisning enligt IAS fullt ut. För ett företag som övergår till IAS-redovisning upphör merparten av ÅRL:s bestämmelser att gälla. För det andra föreslogs att möjligheten att tillämpa IAS redovisningsprinciper inom ramen för ÅRL förbättras väsentligt. Därför föreslogs att ÅRL:s ramar vidgades och alla hinder mot en direkt tillämpning av IAS undanröjdes. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas för första gången för räkenskapsåret som inleds den 1 januari 2005 eller senare.

I den påföljande lagrådsremissen föreslogs ändringar i främst årsredovisningslagen. Detta för att ge svenska företag, noterade som onoterade, större möjlighet att tillämpa internationella redovisningsprinciper inom ramen för svensk lag.⁴¹ Regeringen har emellertid motsatt sig tillämpning av IFRS i det enskilda företags redovisning.

³⁸ Artsberg, Kristina *Redovisningsteori –policy och –praxis* (2003)

³⁹ Ibid

⁴⁰ SOU 2003:71 *Internationell redovisning i svenska företag*

⁴¹ Regeringen (2004), Lagrådsremiss: ”Internationell redovisning i svenska företag”

3.2 International Financial Reporting Standards

Då det inte finns någon generell teori på redovisningsområdet tar uppsatsen fasta på redovisningsnormer. Avdelningen inleds med en beskrivning av normbildningen på redovisningsområdet och vilka svenska organ som finns inom området. Detta följs av en beskrivning av det tekniska verktyg som verkställer övergången till IFRS, det vill säga IFRS 1. Vidare görs en beskrivning av IAS 19 och IAS 39 samt IFRS 3. Anledningen till detta är att dessa tre standarder framträtt som mest betydelsefulla för vårt fallföretag under det empiriska arbetet samt att Citat 1-4 speciellt uppmärksammat dessa som mest influerande på de finansiella rapporterna.

3.2.1 Vad är en norm?

Vid en beskrivning av normbildning inom redovisningsområdet bör man ta hänsyn till ekonomiska faktorer, göra tekniska hänsynstaganden och se redovisning som en social process. För att en norm skall bildas krävs först att det finns ett redovisningsproblem. Sedan börjar sökandet efter en redovisningslösning. Redovisningsförändringar sker inte genom någon ögonblicklig korrigerande utan är en process över tiden och i rummet där olika sociala, politiska, tekniska och ekonomiska faktorer har betydelse. Resultatet av normbildningsverksamheten är alltså ett kollektivt beslut om vad som utgör bra redovisningslösningar. Resultatet kommer med allra största sannolikhet att resultera i normgivning, eller annorlunda uttryckt en auktoritativ regel om hur man bör redovisa. Sådana regler kan fastställas antingen av staten genom lagstiftning eller, vilket är vanligare på redovisningsområdet, genom något privat auktoritativt organ.⁴² Vilka organ som arbetar i Sverige berörs nedan.

3.2.2 Svenska normsättare

För att uppnå ÅRL:s målsättning om balansräkningens, resultaträkningens och noternas förmåga att ge en rättvisande bild av företagets finansiella ställning och resultat har det utvecklats normer. Till normer räknas även de lagar som påverkar redovisningen. Hit hör Bokföringslagen (BFL), Årsredovisningslagen (ÅRL), Lagen för kommunal redovisning för kommuner och landsting och Bokföringsförordningen för statliga myndigheter. Som tillägg till dessa lagar finns ett stort antal kompletterande normer, så kallade rekommendationer. I Sverige utges dessa rekommendationer av RR, FAR (tidigare en förkortning av Föreningen Auktoriserade Revisorer men numera bara FAR eftersom branschen vilar på kompetens från flera yrkesgrupper) och Bokföringsnämnden (BFN).⁴³

⁴² Artsberg, Kristina *Redovisningsteori –policy och –praxis* (2003)

⁴³ Ibid

3.2.3 Huvuddragen i IFRS 1

Den 19 juni 2003 offentliggjorde IASB sin nya standard IFRS 1. Standarden fastställer hur ett företag skall övergå från nationella redovisningsregler till IFRS. IFRS 1 ersatte SIC-8 (First-time application of IASs as the primary basis of accounting). Anledningen var att SIC-8 i vissa aspekter krävde full retoraktiv applicering, vilket enligt IASB medförde kostnader som översteg fördelarna.

IFRS 1 är den första egentliga standarden som utfärdats av IASB sedan bildandet år 2001. Syftet med IFRS 1 är att underlätta övergången för bland annat det stora antalet börsnoterade företag inom EU som skall avge koncernredovisning i enlighet med IFRS från och med år 2005. Förutom att underlätta övergången har syftet varit att säkerställa att ett företags första finansiella rapportering i enlighet med IFRS innehåller information av hög kvalitet som:

- är transparent för användaren och jämförbar med de perioder som presenteras,
- förmedlar en lämplig startpunkt för redovisning enligt IFRS,
- kan skapas till en kostnad som inte överstiger fördelarna.

Således är syftet med IFRS 1 att skapa jämförbarhet över tid i det enskilda företaget snarare än att skapa jämförbarhet mellan olika företag, vilket var styrande för de dittillsvarande reglerna (SIC-8).

IFRS 1 skall tillämpas av företag som rapporterar enligt IFRS för första gången. Standarden anger att företag i sin första finansiella rapport enligt IFRS skall inkludera ett uttryckligt och oreserverat tillkännagivande att alla IFRS tillämpas. Företagen har således inga möjligheter att avstå från att tillämpa vissa av IASB:s standarder.⁴⁴ Enligt huvudregeln i IFRS 1 skall ett företag upprätta en öppningsbalans i enlighet med IAS utifrån de standarder som gäller per den 31 december 2004. För de allra flesta svenska företag innebär detta i praktiken att öppningsbalansen skall upprättas per den 1 januari 2004. Huvuddragen i IFRS 1 samt de valfria och tvingande undantagen har sammanfattas av Deloitte enligt följande:⁴⁵

- I den första års- eller koncernredovisningen enligt IFRS skall företaget följa alla standarder som gäller vid rapporteringsdatumet, det vill säga balansdagen, och som huvudregel skall de tillämpas med retroaktiv verkan enligt bestämmelserna i IFRS1.
- Principiellt skall en öppningsbalans upprättas i överrensstämmelse med IFRS på övergångsdagen, som för svenska börsnoterade företag med kalenderår som räkenskapsår kommer att vara 1 januari 2004. Mera precist är det en

⁴⁴ Svenberg, Sven-Åke "Att tänka på inför övergången till International Financial Reporting Standards Något om tillämpningen av IFRS 1 i noterade företag" Balans (2003)

⁴⁵ Deloitte, Nya, anpassade regler för övergången till IFRS/IAS

öppningsbalans enligt IFRS vid början av det tidigaste räkenskapsår för vilket jämförelsetal ges.

- Företag skall ta med alla tillgångar och skulder i överrensställelse med reglerna i IFRS, men tillgångar och skulder som inte uppfyller kriterierna i IFRS får inte tas med.
- Tillgångar och skulder som tas med i öppningsbalansen skall värderas enligt IFRS.
- Alla redovisningsmässiga bedömningar skall göras enligt den vägledning som ges i IFRS.
- Effekten av principändringar skall påverka det egna kapitalet i öppningsbalansräkningen, bortsett från omklassificeringar mellan goodwill och immateriella tillgångar.
- Kraven i IFRS på utformning och tilläggsupplysningar skall följas.
- Jämförelsetal för 2004 skall vara upprättade fullt ut enligt IFRS.
- En avstämning mellan de redovisningsprinciper som tidigare tillämpats och IFRS av det egna kapitalet skall upprättas per den 1 januari 2004 och per den 31 december 2004 samt för årets resultat för 2004 med kompletterande upplysningar som är nödvändiga för förståelsen av övergången.
- Till dessa generella huvudregler om tillämpningen av IFRS med retroaktiv verkan finns det dels vissa lättnader, valfria undantag, dels vissa restriktioner, tvingande undantag. Undantagen gäller områden där övergången till nya redovisningsregler traditionellt sett har visat sig svårt att göra ändringarna med retroaktiv verkan. Exempel på detta är koncernbildningar och pensionsförpliktelser.

3.2.3.1 IFRS 1:s huvudregel

Företaget skall som huvudregel implementera IFRS med retroaktiv verkan, och därför skall den första års- eller koncernredovisningen enligt IFRS avges som om företaget alltid har avgett års- eller koncernredovisning enligt IFRS. Från denna huvudregel finns dock vissa valfria och tvingande undantag som beskrivs nedan.

Vid avgivandet av den första års- eller koncernredovisningen enligt IFRS skall jämförelsetal lämnas för minst ett år, och dessa skall vara upprättade i överrensställelse med IFRS. Detta medför att det skall utarbetas en IFRS-öppningsbalans vid början av det första året för vilket fullständiga jämförelsetal enligt IFRS lämnas.

3.2.3.2 Valfria undantag från huvudregeln

Övergången till IFRS med retroaktiv verkan kommer på en rad områden att vara särskilt resurskrävande och i vissa fall omöjligt för vissa företag. IASB har diskuterat dessa fall och har ansett, att kostnaderna för att ändra redovisningsprinciper med retroaktiv verkan kommer att överstiga fördelarna för användarna. Därför tillåter IFRS 1 att företaget utnyttjar en eller flera av de sex nedanstående undantagen från huvudregeln. IASB vill dock inte förhindra företag att ändra redovisningsprinciper med retroaktiv verkan på dessa områden, i de fall företagen så önskar och kan beräkna effekten på ett tillförlitligt sätt. De sex valfria undantagen återfinns i Bilaga 4.

3.2.3.3 Tvingande undantag från huvudregeln

IASB har bedömt att ändring av använda redovisningsprinciper med retroaktiv verkan i vissa situationer inte kan genomföras med tillräcklig tillförlitlighet. IFRS 1 innehåller därför tre obligatoriska undantag från huvudregeln om implementering med retroaktiv verkan. De tre tvingande undantagen återfinns i Bilaga 5.

3.2.4 Övergången till IFRS

Att övergå till IAS är ett stort projekt som påverkar inte bara ett företags ekonomiavdelning utan förmodligen även redovisningssystem, rapporteringsmodeller och konsolideringsrutiner. Dessa blir antagligen omarbetade, bland annat beroende på de formella krav och den utökade dokumentationsplikt som följer med IFRS i jämförelse med svenska rekommendationer. Företagsledningen måste sätta sig in i de nya reglerna så att den både förstår och kan kommunicera de nya ekonomiska värden som konverteringen ger upphov till. Personalavdelningen måste se över gällande bonusprogram och IT-avdelningen behöver se över sina befintliga system, inte minst för att hantera de nya reglerna gällande finansiella instrument.⁴⁶

På grund av olikheter företag emellan påverkar övergången till IFRS företags redovisning olika mycket. Grad av svårighet ett företag möter vid övergången avgörs av ett antal faktorer. Enligt en studie av svenska revisorers uppfattningar om vilka faktorer som är avgörande framkom att företags affärsverksamhet var av mindre signifikans.⁴⁷ Avgörande var istället:

⁴⁶ Rippe, Johan "Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!" Balans (2001)

⁴⁷ Ahlqvist, Malin & Carlsson Emma "Learning a new language – the path to convergence with IFRS" (2003)

- Storlek

Stora företag påverkas i större utsträckning än mindre företag. Stora företag har ofta en större variation av både tillgångar och skulder vilket kommer att påverka redovisningen vid övergången till IFRS, då dessa skall värderas till verkligt värde.

- Grad av internationell verksamhet

Övergången till IFRS påverkar företag som agerar på den internationella marknaden mer än de som bara agerar på den inhemska. Detta beroende på att hänsyn måste tas till IFRS nya standarder om valutaredovisning.

- Pensionssystem

Företag med pensionsprogram eller andra typer av avslutad-anställningsförmån får det svårare att konvergera till IFRS än företag utan sådana program.

- Användning av finansiella instrument

Företag som använder finansiella instrument påverkas vid övergången till IFRS. Framför allt då IAS 32 och 39 anses vara de mest komplicerade och svåraste att konvergera då dessa standarder saknar motsvarighet bland dagens rekommendationer.

- Anläggningstillgångar och immateriella tillgångar

IAS 16 påverkar företag med mycket anläggningstillgångar. Likaså påverkar IAS 38 företag med stora immateriella tillgångar. Bland annat skall möjligheten att skriva av goodwill ersättas med en årlig prövning av goodwillvärdet.

Länder i EU har intagit olika förhållningssätt inför konverteringen år 2005. För att visa på detta kan EU delas in i två grupper. Den första gruppen har inte någon lokal utvecklad redovisningstradition utan anpassar sig snabbt till internationella normer och regler. Till denna grupp inräknas Sverige. Den andra gruppen är länder med en egen välutvecklad redovisningstradition vilka tar lång tid på sig att implementera nya internationella regler. Till denna grupp räknas bland andra Frankrike och Storbritannien.⁴⁸

Risken för länder hemmahörande i den första gruppen är att svårigheten vid övergången till IFRS underskattas. Man tror sig redan ha infört de flesta reglerna och man underskattar effekten av ej ännu införda regler såsom IAS 39. I den andra gruppen är många av åsikten att den nuvarande redovisningstraditionen är överlägsen IFRS och ser det som att ta ett steg tillbaka genom att övergå till IFRS.⁴⁹

På vägen mot övergången till IFRS kan man ställa sig frågan om IFRS är ett tillfredställande alternativ för alla. IFRS har utvecklats i enlighet med den anglosaxiska redovisningstraditionen. Frågan är hur länder tillhörande den kontinentala

⁴⁸ Rippe, Johan "Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!" Balans (2001)

⁴⁹ Ibid

redovisningstraditionen kommer att ställa sig till detta. Forskare anser att denna problematik är ett tillräckligt stort problem för att endast kräva att börsnoterade företag skall ingå i harmoniseringsförsöket. Anledningen till detta är att dessa företag är en lättdefinierad grupp med många aktieägare och i större utsträckning är involverade i internationell handel än onoterade företag. För dessa företag kan den anglosaxiska redovisningstraditionen vara användbar för att harmonisera system, detta för att den är baserad på rättvisande bild, redovisning av innebörd framför form, oberoende revision, aktieägarfokus, och så vidare.⁵⁰

3.2.5 Beskrivning av IAS 19 och IFRS 3 samt IAS 39

För att få en förståelse för de effekter övergången till internationella redovisningsregler kan ge upphov till redogörs nedan för IAS 19 och IAS 39, samt IFRS 3. Anledningen till detta är att dessa tre standarder framträtt som mest betydelsefulla för vårt fallföretag samt att Citat 1-4 speciellt uppmärksammat dessa som störst influerande på de finansiella rapporterna i framtiden. Genom att beskriva de tre standarderna för läsaren är vår förhoppning att förståelsen för analysen ökar.

3.2.5.1 IAS 19 Employee Benefits

I IAS 19 finns regler för hur ersättningar till anställda skall redovisas. För att anpassa den svenska redovisningen till internationell praxis utgav Redovisningsrådet under 2002 en rekommendation, RR 29, som överensstämmer med IAS 19 med undantag för redovisning av pensionskostnader och pensionsskuld i juridisk person. RR 29 skall börja tillämpas från och med den första januari 2004. Huvuddelen av IAS 19/RR 29 behandlar redovisningen av ersättningar efter avslutad anställning, det vill säga pensionsförpliktelser. Tidigare gällande rekommendation för redovisning av pensioner var FAR nr 4 Redovisning av pensionsskuld och pensionskostnader.⁵¹

Merparten av IAS 19/RR 29 behandlar hur och när kostnader för pensioner skall redovisas samt vilken tilläggsinformation som företaget skall lämna i sin årsredovisning om pensionsåtaganden. Redovisningen av företagens pensionskostnader är beroende av vilken typ av pensionsplaner som företaget tecknat för de anställdas vidkommande. En pensionsplan kan antingen vara en avgiftsbestämd plan eller en förmånsbestämd plan. För avgiftsbestämda pensionsplaner överensstämmer den redovisningsmässiga hanteringen enligt IAS i allt väsentligt med nuvarande redovisning. Den redovisningsmässiga hanteringen avseende förmånsbestämda pensionsplaner enligt IAS skiljer sig i flera väsentliga avseenden från tidigare svensk normgivning, FAR nr 4.⁵²

⁵⁰ Nobes, Christopher & Parker, Robert) *Comparative international accounting* (2002)

⁵¹ Axelman, Lennart, Philips, Dan & Wahlquist, Ola IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan IAS och RR (2003)

⁵² Deloitte, IAS/IFRS övergång till internationella redovisningsstandarder (2003)

En tillämpning av IAS 19 innebär förändringar främst när det gäller redovisningen av förmånsbestämda pensionsplaner och kan innebära skillnader i förhållande till tidigare på grund av följande:

- Den utestående förmånsbestämda pensionsförpliktelsen skall alltid redovisas som en skuld i balansräkningen. Enligt god redovisningssed i Sverige är det tillåtet att istället lämna information om den utestående förpliktelsen som en post inom linjen (ansvarsförbindelse).⁵³
- Beräkningen av den aktuella pensionsförpliktelsen grundas på aktuariella (demografiska och finansiella) antaganden. En skillnad mot tidigare är att dessa antaganden görs individuellt i respektive företag. De aktuariella antaganden omfattar bedömningar om framtida löne- och ersättningsnivåer.⁵⁴
- Aktuariella vinster eller förluster kan uppkomma till exempel genom att avkastningen på förvaltningstillgångarna eller genomsnittlig livslängd avviker från vad som antagits. IAS 19/RR 29 tillåter att aktuariella vinster och förluster antingen redovisas omedelbart eller, till skillnad mot tidigare, fördelas över genomsnittlig återstående anställningstid.⁵⁵

3.2.5.2 IFRS 3 Business Combinations

IFRS 3 antogs den 31 mars 2004 och ersätter IAS 22. IAS 22 överensstämde med RR 1:00 fränsett de undantag vi presenterar i Bilaga 4. IFRS 3 baserades på dess föregående Exposure Draft, ED3, men där har skett förändringar, speciellt rörande värdeprövning. Den nedan följande sammanställningen presenterar de viktigaste områdena i IFRS 3 som berör redovisning av företagsförvärv.⁵⁶

- Företag kan välja att använda IFRS 3 även för samgåenden som genomförts tidigare, förutsatt att de har tillräckligt med information för att kunna applicera standarden. Väljer företag att omvärdera ett speciellt företagsförvärv eller samgående inträffat innan införandet av IFRS 3 måste alla samgåenden efter det datumet fram till införandet av IFRS 3 omvärderas.
- IFRS 3 definierar företagsförvärv och samgåenden såsom att enheter eller verksamheter slås samman till en gemensam rapportering enhet. I enlighet med RR 1 har i Sverige poolningsmetoden varit tillåten, vilket även var fallet i IFRS

⁵³ Deloitte, IAS/IFRS övergång till internationella redovisningsstandarder (2003)

⁵⁴ Axelman, Lennart, Philips, Dan & Wahlquist, Ola IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan IAS och RR (2003)

⁵⁵ Ibid

⁵⁶ Deloitte, IASB publishes IFRS 3 Business Combinations (2004)

3:s föregångare, IAS 22. I och med införandet i av IFRS 3 förbjuds poolningsmetoden. Vid företagsförvärv och samgåenden krävs istället att förvärvsmetoden används. Förvärvsmetoden kräver att det förvärvade företags tillgångar och skulder värderas till verkligt värde på förvärvsdagen. Skillnaden mellan det förvärvade företags nettotillgångar och förvärvspriset utgör goodwill eller negativ goodwill.

- När ett företag förvärvar en immateriell tillgång, som en del av ett företagsförvärv, skall den immateriella tillgången värderas och redovisas separat om den möter något av följande kriterier: separat identifierbar; är under företagets kontroll; en källa till framtida ekonomisk fördel; och att det verkliga värdet kan uppskattas på ett tillförlitligt vis.
- Avsättning för omstruktureringsåtgärder för att integrera ett förvärvat företag i den egna verksamheten kommer enligt IFRS 3 inte att få inkluderas i förvärvsanalysen utan måste istället kostnadsföras i resultatet för den period de uppstår.
- Goodwill har i enlighet med RR 1 och IAS 22 behandlats likt vissa andra tillgångar i balansräkningen och därmed varit föremål för årlig avskrivning. Vid införandet av IFRS 3 uppstod en signifikant skillnad i hur goodwill skall behandlas. Goodwill som uppkommer vid ett förvärv skall inte skrivas av systematiskt, utan istället minst årligen prövas för värdenedgång. Skulle ett nedskrivningsbehov föreligga skall denna tas över resultaträkningen för den period då nedskrivningsbehovet föreligger.
- Vid förvärvstidpunkten allokeras goodwill till en eller flera kassagenererande enheter. Varje sådan enhet representerar den minsta enhet till vilken goodwill kan allokeras. Värdet av den kassagenererande enhet till vilken goodwill hänförts skall prövas årligen, alternativt mer frekvent om det finns indikation på värdenedgång. Prövningen kan ske närhelst under året, förutsatt att det sker vid samma tidpunkt varje år.
- Tillvägagångssättet för att pröva värdet på företags goodwill genomförs i två steg: (definitioner av begrepp nedan återfinns i Bilaga 6)

Steg 1. Pröva värdet av den kassagenererande enheten.

Om redovisat värde, inklusive goodwill, understiger återvinningsvärdet, har ingen värdenedgång uppstått och därmed krävs det ingen åtgärd. Om redovisat värde, inklusive goodwill, överstiger återvinningsvärdet leder testet till steg 2.

Steg 2. Bedömning måste ske av värdet av goodwill.

Jämför beräknat värde av goodwill med redovisat värde. Om redovisat värde är större än beräknat värde uppstår ett nedskrivningsbehov av goodwill med skillnadsbeloppet. Återstående differens enligt steg 1 (redovisat värde – återvinningsvärde för hela den kassagenererande enheten) redovisas som förlust genom nedskrivning av övriga identifierbara tillgångar.

3.2.5.3 IAS 39 Financial Instrument: Recognition and Measurement

Angående derivat, finansiella instrument vars värde bestäms av en underliggande tillgång, finns det inget krav för icke-finansiella företag att redovisa dessa. I IAS 39 krävs att alla derivatinstrument tas in i balansräkningen, vilket tidigare inte har varit fallet, samt att vissa finansiella instrument värderas till verkligt värde. Derivatinstrumenten skall alltid redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringarna redovisade i resultaträkningen. Undantaget för detta är vissa derivat som utgör säkringsinstrument. Säkringsredovisning är endast tillåten enligt nedanstående tre metoder.⁵⁷

- Säkring av verkligt värde (fair value hedging)

Företag som är exponerade för marknadsvärdeförändringar i en tillgång eller skuld kan ingå en säkring av verkligt värde. Säkring med ett derivatinstrument minskar därmed företagets exponering för värdeförändring vid fluktuationer. Om villkor som standarden anger är uppfyllda skall säkringsredovisning tillämpas innebärande att såväl det säkrade instrumentet som säkringsinstrumentet redovisas i balansräkningen till marknadsvärde och värdeförändringarna i resultaträkningen, detta gäller oavsett hur instrumentet i övrigt har klassificerats.⁵⁸

- Kassafördessäkring (cash flow hedging)

Företag som är exponerade för att framtida kassaflöden kommer att variera med framtida marknadsfluktuationer, kan ingå en kassaflödessäkring för att minska denna exponering. Exponeringen för att framtida kassaflöden varierar med marknadsfluktuationerna har därmed minskat. Säkringen av framtida flöden (exempelvis förväntade inköp eller försäljning) är ett exempel på kassaflödessäkring. Om villkor som rekommendationen anger är uppfyllda skall säkringsredovisning tillämpas innebärande att säkringsinstrumentet redovisas i balansräkningen till marknadsvärde och värdeförändringen redovisas direkt mot eget kapital till dess att säkringen upphör.⁵⁹

⁵⁷ Axelman, Lennart, Philips, Dan & Wahlquist, Ola IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan IAS och RR (2003)

⁵⁸ Ibid

⁵⁹ Ibid

- Säkring av nettoinvesteringar i utländsk verksamhet (hedge of a net investment in a foreign operation)

Företag är exponerade för valutakursdifferenser avseende verksamheter i utlandet. När det gäller självständiga utlandsverksamheter redovisas effekten av ändringar i valutakursen direkt mot eget kapital.⁶⁰

Gemensamt för de tre metoderna är att säkringsredovisningen skall ske till verkligt värde.⁶¹

Nedanstående punkter är en sammanfattning av vad en tillämpning av IAS 39 kan innebära för skillnader.⁶²

- Huvudprincipen i IAS 39 är att finansiella instrument skall marknadsvärderas. Finansiella placeringar med fast löptid och avsedda att innehas till förfall är emellertid undantagna. Likaså är fordringar som har sitt ursprung i företaget, till exempel leverans av varor och tjänster. Dessa tillgångar värderas istället med utgångspunkt från anskaffningsvärdet.
- Finansiella skulder som är avsedda för handel redovisas till verkligt värde, medan övriga finansiella skulder värderas med utgångspunkt från anskaffningsvärdet.

IAS 39 är en nyligen reviderad standard från IASB, och EU utreder fortfarande huruvida den skall implementeras som en del av IFRS från och med den 1 januari 2005. Beslut fattas tidigast under hösten 2004. I vår empiridel kommer vi dock att behandla IAS 39 som om den är en del av IFRS.

3.3 Sammanfattning av IFRS och harmoniseringen

EU föresatte sig år 2000 att under innevarande årtionde göra Europa till världens mest konkurrenskraftiga, dynamiska och kunskapsbaserade ekonomi. Ett centralt inslag i den då antagna strategin för finansiell rapportering är att samtliga börsnoterade företag inom EU ska upprätta sina koncernredovisningar i enlighet med IFRS från och med 1 januari 2005.

Svenska företag har en fördel gentemot många europeiska företag eftersom RR har givit ut en svensk motsvarighet till flertalet IAS/IFRS-er exempelvis som i fallet med RR 29 och dess motsvarighet IAS 19. RR:s rekommendationer överensstämmer således i allt väsentligt med motsvarande standarder. Dock förekommer det skillnader mellan god redovisningssed i

⁶⁰ Axelman, Lennart, Philips, Dan & Wahlquist, Ola IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan IAS och RR (2003)

⁶¹ Ibid

⁶² Ibid

Sverige och IFRS, vilket beror på att vissa standarder ännu inte implementerats i Sverige. Detta gäller framförallt IFRS 3 och IAS 39. Då IFRS 3 antogs i mars 2004 innebar det att den ersatte IAS 22 och förändringar skedde speciellt rörande värdeprövning. Vidare saknar IAS 39 en svensk motsvarighet från RR utan den implementeras i den svenska normgivningen genom övergången till IFRS.

4 Empiri

I detta kapitel beskrivs fallföretaget, och den information vi blivit delgivna vid besöksintervjuerna återges. Den för IFRS 1 viktiga öppningsbalansen presenteras tillsammans med en genomgång av de IFRS/IAS-er som beskrevs i kapitel 3. Vidare återges respondenternas uppskattningar och funderingar kring framtida redovisning enligt IFRS.

4.1 Fallföretaget

För att ge läsaren insikt i fallföretaget samt en bakgrund till de problem och möjligheter vårt fallföretag kommer att ställas inför vid övergången till IFRS kommer fallföretagets verksamhet beskrivas. Dessutom kommer dess framtidsutsikter att presenteras, vilket för läsaren syftar till att skapa förståelse för fallföretagets framtida beteende.

4.1.1 Verksamheten

Vårt fallföretag är en internationell verkstadskoncern och en ledande aktör i branschen. Företaget är indelat i två affärsområden och har dotterbolag i ett 30-tal länder med tyngdpunkt i Västeuropa. Av den totala omsättningen är 90 % hänförlig till kunder utanför Sverige. Företagets strategi är att vidareutvecklas som en internationell verkstadskoncern och koncernens konkurrenskraft skall kontinuerligt förbättras genom en fortsatt effektivisering. Företaget har en offensiv tillväxtstrategi med ett uppsatt mål om 15 % årlig försäljningstillväxttakt. Av försäljningstillväxten är målet att hälften skall fördela sig på organisk tillväxt och hälften genom förvärv.

4.1.2 Framtidsutsikter

Fallföretaget har idag två affärsområden men frågan har ofta väckts till VD och styrelse huruvida en utökning av verksamheten med ett tredje affärsområde är aktuell. Svaret har återkommande varit att en utbyggnad av de nuvarande verksamheterna är första prioritering. Anledningen är att företagsledningen ser tillräckligt stora tillväxtpotentialer inom de nuvarande två affärsområdena, såväl organiskt som förvärvsmässig. Företagsledningen ser

många intressanta förvävsobjekt och utbyggnaden av distributionsnätet för ett av affärsområdena har hög prioritet. Inom det andra affärsområdet är kompletterande verksamheter intressanta förvävsobjekt. Förvärv är alltså en fortsatt viktig del i vårt fallföretags tillväxtstrategi.

4.2 Appliceringen av IFRS

I denna avdelning beskrivs fallföretagets arbetsprocess för att övergå till IFRS. Den preliminära öppningsbalans för 2004 som företaget tagit fram per den 1 januari 2004 presenteras i slutet av avsnittet. Förändringar i öppningsbalansen hänförliga till IFRS 1 kommenteras genom en redogörelse för de skillnader mellan RR och IFRS som har påverkat densamma. Dessa skillnader utreds med utgångspunkt i IAS 19, IFRS 3 och IAS 39 då dessa tre standarder enligt den ekonomiska debatten förutspåddes få störst inverkan på svenska börsnoterade företag vid övergången till IFRS. Därefter följer en genomgång av undantagsregler i IFRS 1.

4.2.1 Arbetsprocessen vid övergången till IFRS

Vårt fallföretag startade i början av 2004 ett projekt namngivet ”IFRS 2005-project”. En projektgrupp bestående av tre personer upprättades för att praktiskt genomföra projektet. Utöver projektgruppen fick representanter för de två affärsområdena ansvar för att bidra med kunskap om specifika affärsomständigheter och procedurer. Projektgruppen hade till uppgift att kontrollera företagets efterlevnad av RR 1 till 28, samt att implementera RR 29, ”Ersättningar till anställda”, då denna rekommendation är avsedd att börja gälla från och med den 1 januari 2004. Vid kontrollen av företagets efterlevnad av RR 1 till 28 kontrollerades även dess efterlevnad av IFRS. I processen analyserades även skillnader mellan RR och IFRS. En djupare analys gjordes av IAS 39, eftersom denna troligtvis implementeras som en del av IFRS den 1 januari 2005.

Arbetsprocessen resulterade i att fallföretaget uppmärksammade tre IAS/IFRS-er som de i framtiden tror signifikant kommer att påverka de finansiella rapporterna. De tre är IAS 19, IFRS 3 och IAS 39, precis som utsagorna i vår inledning enligt ekonomiska affärstidningar och fackpress aviserade. Dessa tre standarder beskriver vi djupare i den empiriska undersökningen nedan.

Fallföretaget delgav oss sin öppningsbalans per den 1 januari 2004 vilken återfinns i avsnitt 4.2.7. Utifrån öppningsbalansen och det material från ”IFRS 2005-project” som vi fick ta del av har vi undersökt ytterligare effekter hänförliga till övergången till IFRS.

4.2.2 Övergången till RR 29 och IAS 19

Första tillfället RR 29 tillämpas kan ingångsskulden skilja sig från den företaget skulle ha redovisat enligt de tidigare principerna. Enligt rekommendationen skall denna avvikelse antingen redovisas direkt mot eget kapital enligt RR 5 eller linjärt över fem år. Vårt fallföretag har fattat beslutet att redovisa skillnaden direkt över eget kapital. Som kan utläsas från öppningsbalansen nedan har detta inneburit att koncernens avsättningar till pensioner ökat med 74 Mkr, vilket netto, efter beaktande av uppskjuten skatt, minskat koncernens eget kapital med 57 Mkr. Skatteeffekten om 17 Mkr hamnar som en uppskjuten skattefordran och ökar företagets finansiella anläggningstillgångar. Övergången till RR 29 har även inneburit en omklassificering från ej räntebärande till räntebärande avsättningar till pensioner om ca 30 Mkr. Anledningen till denna omklassificering är att skulden skall nuvärdesberäknas, varför den alltid per definition är räntebärande enligt RR 29. Dessa effekter är resultat av införandet av RR 29/IAS 19.

4.2.3 Implementering av IFRS 3

IFRS 1 kräver att värdet av goodwill prövas för nedskrivning, oavsett om det finns indikationer på värdenedgång. Den preliminära öppningsbalansen för 2004 innehåller ingen påverkan av IFRS 3 eftersom fallföretaget den 18 maj 2004 inte prövat av goodwillvärdet. Under intervjun framkom det dock att företaget inte förväntar sig någon större nedskrivning av goodwillvärdet. Anledningen till detta är att nuvarande rekommendation, RR 1:00, säger att goodwillposten enligt RR 17 skall skrivas ned ”då det finns en indikation som tyder på att tillgångens värde kan ha minskat”.⁶³ Skulle övergången till IFRS med hjälp av IFRS 1 visa på ett justerat goodwillvärde pekar detta enligt respondenterna på att företaget tidigare missbedömt goodwillposten och missköt sin redovisning, vilket är en negativ signal för externa intressenter.

4.2.4 Övergången till IAS 39

Eftersom fallföretaget har de flesta av sina dotterbolag utanför Sverige är en betydande andel av koncernens tillgångar, skulder, intäkter och kostnader i utländsk valuta. Kursförändringar i den svenska kronan gentemot andra valutor påverkar därmed fallföretagets resultat och finansiella ställning. Dess påverkan är främst av två slag:

⁶³ RR 17, Nedskrivningar, p.3.

- **Transaktionsrisker**
Värdet på valutaströmmar, då intäkter från försäljning och kostnader för produktion är i olika valutor.

- **Omräkningsrisker**
Består av omräkning av de utländska dotterbolagens resultat i svenska kronor samt omräkning av de utländska dotterbolagens nettotillgångar till svenska kronor.

Fallföretagets policy idag är att kurssäkra större kontrakt, och finansiella flöden, i sin helhet samt därutöver cirka hälften av övriga valutaströmmar de närmsta tolv månaderna. Härigenom reducerar företaget effekten av valutaförändringar på koncernens resultat under den tid som priser och kostnader anpassas till de ändrade valutakurserna.

Fallföretaget upplever IAS 39 vara den mest komplexa standarden vid införandet av IFRS. Respondenterna menar att införandet av IAS 39 kommer att kräva enorma resurser främst vid identifieringen av de finansiella instrumenten. Då fallföretaget inte kommit nämnvärt långt i denna process kunde de inte delge huruvida öppningsbalansräkningen kommer att påverkas. Respondenterna menade emellertid att fallföretagets balansomslutning på närmare 5 miljarder endast marginellt kommer att påverkas då företagets finansiella instrument skall marknadsvärderas och senare tas upp som tillgång eller skuld.

Företagets balansomslutning kommer inte speciellt mycket att påverkas av IAS 39, inte med den portföljen vi har. Vi har ju en balansomslutning på närmare 5 miljarder och inte mer än 15 miljoner i säkringsposter så det kommer bara bli en marginell skillnad, endast någon decimals påverkan på nyckeltal och så vidare. (Respondent på fallföretaget)

Detta är även något som företaget tror kommer att gälla generellt för företag verksamma i verkstadsbranschen eftersom finansiella instrument vanligtvis utgör en relativt liten del av företagets verksamhet.

4.2.5 Hur påverkar de tvingande undantagen?

Undantag 1. Ej medtagande av finansiella tillgångar och skulder före 1 januari 2001

Det första undantaget påverkar inte vårt fallföretag. I företaget återfinns inga finansiella tillgångar och skulder som enligt tidigare redovisningsprinciper hade upphört före den 1 januari 2001 och därmed behövs tas med på nytt i IFRS-öppningsbalansen.

Undantag 2. Framåtriktad implementering av redovisning av säkring

Det andra tvingande undantaget är under utredning i fallföretaget, men enligt respondenterna kommer denna undantagsregel eventuellt luckras upp i och med de övergångsregler som kom i IAS 39 den 31 mars 2004 innebärande att företag inte behöver presentera jämförande siffror för 2004 anseende säkringsredovisning enligt IAS 39. Däremot måste företaget uppfylla dokumentationskravet från och med den 1 januari 2005.

Undantag 3. Ändringar i redovisningsmässiga uppskattningar och bedömningar

Det tredje tvingande undantaget tvingar företag att göra sina bedömningar på samma information som låg till grund för de som gjordes enligt tidigare redovisningsprinciper, såvida det inte finns objektiva belägg för att uppskattningarna var felaktiga. Denna undantagsregel kommer inte att påverka vårt fallföretag då det uppger att de inte har gjort några felaktiga bedömningar tidigare.

4.2.6 Hur påverkar de valfria undantagen?

Undantag 1. Användandet av IFRS för företagsförvärv och samgåenden framåtriktat enligt särskilda regler

Företaget har bestämt att för eventuella förvärv efter den 31 mars 2004, det datum då IFRS 3 fastslogs, skall förvärvsredovisningen upprättas enligt både IFRS 3 och RR 1:00. Anledningen till detta är att företaget skall kunna utvärdera från vilken tidpunkt mellan den 31 mars 2004 och den 1 januari 2005 företaget skall tillämpa IFRS 3. Som omnämns i Bilaga 4 säger undantaget att företag fritt kan välja att tillämpa denna regel retroaktivt eller inte. Företaget kan alltså själv bestämma vilket datum alla koncernbildningar skall behandlas i överensstämmelse med IFRS 3, dock senast från och med den 1 januari 2005. Genom att utnyttja undantaget om att inte tillämpa rekommendationen retroaktivt kan företaget behålla sina ursprungliga goodwillvärden och slippa korrigeringar mot det egna kapitalet.

Fallföretaget tror inte att de kommer att göra någon retroaktiv tillämpning för förvärv innan 30/3 2004. De menar att det som är mest avgörande är inte den initiala effekten på eget kapital vid övergången utan effekter på resultaträkning och balansräkning framåt. Det förefaller därför lockande att gå in med ett så lågt goodwillvärde som möjligt för att undvika framtida nedskrivningar över resultaträkningen.

Undantag 2. Värdering av vissa tillgångar till verkligt värde eller omvärderat värde

Fallföretaget har tidigare årligen prövat huruvida de materiella anläggningstillgångarna ökat i värde. En värdeökning har emellertid inte påträffats under senare år. Vid övergången till IFRS ser fallföretaget inget behov av att värdera vissa materiella anläggningstillgångar till verkligt värde eller omvärderat värde, utan fallföretaget väljer att upprätta öppningsbalansen 2004 med de materiella anläggningstillgångarna värderade utifrån anskaffningsvärde.

Undantag 3. Redovisning av pensionsförpliktelser utan korridormetoden

Vid övergången till IFRS har undantaget ”Redovisning av pensionsförpliktelser utan korridormetoden” utnyttjats. Det medger att då det i vissa fall inte gjorts aktuariella beräkningar historiskt på vissa förmånsbestämda pensionsplaner enligt IAS 19 blir det svårt att beräkna de ”ingående” aktuariella resultaten. Ett företag får då enligt IFRS 1 ”nollställa” dessa. Vårt fallföretag kommer att utnyttja detta undantag och nollställer alla sina aktuariella vinster/förluster i öppningsbalansen för 2004. När året är slut kommer vårt fallföretag göra en ny aktuariell beräkning, och de aktuariella vinster och/eller förluster som uppstår då balanseras per den 2004-12-31, det vill säga företaget kommer att utnyttja korridormetoden.

Undantag 4. Befrielse från beräkning av omräkningsdifferenser gällande utlandsverksamheter

Enligt IFRS 1 får ackumulerade omräkningsdifferenser nollställas i öppningsbalansen, vilket fallföretaget har valt att tillämpa i sin öppningsbalans 2004. Dessa uppgår enligt årsredovisningen 2003 till 97 Mkr. Undantaget avser dock endast en upplysning och har inga effekter på balansräkning eller resultaträkning. Fallföretaget ”nollställer” de ackumulerade omräkningsdifferenserna per den 1 januari 2004 och lämnar därefter upplysning om ackumulerade omräkningsdifferenser från detta datum. De omräkningsdifferenser som finns inom eget kapital vid övergången till IFRS kommer att finnas kvar som en del av balanserade vinstmedel som omräkningsdifferenser.

Undantag 5. Befrielse från uppdelning av sammansatta finansiella instrument

Då fallföretaget ännu inte påbörjat arbetet med att implementera IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation, kan de inte ge besked om huruvida de kommer att använda möjligheten att inte dela upp sammansatta finansiella instrument.

Undantag 6. Tillgångar och skulder i dotterföretag

Bedömningen i nuläget är att inga av fallföretagets dotterbolag kommer att upprätta en officiell årsredovisning enligt IFRS utan endast de belopp som rapporteras in till fallföretaget

skall vara enligt IFRS. Dotterbolagen skall upprätta sin årsredovisning enligt de lokala reglerna i respektive land då fallföretaget även har bolag i andra länder som ej omfattas av EU:s krav.

4.2.7 Öppningsbalansräkningen per den 1 januari 2004

Projektgruppens genomgång av RR 1 till 28, övergången till RR 29 samt analysen av skillnader mellan RR och IAS resulterade i nedanstående öppningsbalans per den 1 januari 2004. Samtliga belopp i kolumnen ”nya principer” hänför sig till övergången till RR 29. I öppningsbalansen ingår inga justeringar från vårt fallföretag hänförliga till IAS 22/IFRS 3 eftersom det inte har genomfört någon värdeprövning av goodwillposten ännu. Inte heller skillnader hänförliga till ett eventuellt införande av IAS 39 ingår, då denna rekommendation ännu är under behandling i vårt fallföretag.

Koncernens balansräkning i sammandrag

Mkr	2003-12-31	Nya principer	2004-01-01
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	948	0	948
Materiella anläggningstillgångar	1 057	0	1 057
Finansiella anläggningstillgångar	146	17	163
Varulager	755	0	755
Kortfristiga fordringar	1 907	0	1 907
Kortfristiga placeringar, kassa och bank	171	0	171
Summa tillgångar	4 984	17	5 001
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	2 886	-57	2 829
Räntebärande avsättningar och skulder	353	104	457
		(30+74)	
Ej räntebärande avsättningar och skulder	1 745	-30	1 715
Summa eget kapital och skulder	4 984	17	5 001
Ansvarsförbindelser	23		23

Figur 1: Preliminär öppningsbalansräkning 2004-01-01

4.3 Framtida effekter av redovisning enligt IFRS

I denna avdelning presenterar vi de svar respondenterna gav på frågor rörande framtida effekter av redovisning enligt IFRS. Eftersom IFRS kommer att användas av vårt fallföretag

först från och med den 1 januari 2005 är svaren baserade på antaganden och subjektiva bedömningar av respondenterna. Som tidigare beskrivits i metodavsnittet baseras avsnittet på Citat 1-4 som presenterades i kapital 1 men de återges även här för att underlätta för läsaren.

4.3.1 Ökad jämförbarhet mot ökade kostnader

Enligt respondenterna är en av fördelarna med övergången till IFRS den "kvalitetsstämpel" övergången medför. Med "kvalitetsstämpel" menar de det allmänna förtroende som vinnas bland övriga aktörer. För fallföretagets del innebär de nya standarderna även en intern förbättring i form av att konkurrens- och förvärsanalyser blir lättare att genomföra. Anledningen till detta är att IFRS anses vara mer detaljerad. Respondenterna menade att en ökad jämförbarhet även kommer läsare av årsredovisningar till del. Läsare kan till följd av IFRS lättare göra jämförelser mellan de bedömningar som olika företagsledningar gjort. Respondenterna menade att företagsekonomiska bedömningar och beslut tidigare anses ha varit för subjektiva och att information ibland saknats, vilket medfört att läsare inte har förstått vad företag ibland grundat sina bedömningar på. Slutligen uppgav respondenterna att den ökade jämförbarheten ändå mest kommer externa intressenter till dels eftersom de i sina yrkesroller till övervägande del arbetar med jämförelseanalyser.

De kostnader som är förknippade med övergången till IFRS hänför sig främst till konsultarbete för att praktiskt hantera övergången. Under senare år har externa konsulter bedrivit marknadsföringskampanjer i syfte att sälja dessa konsulttjänster. Fallföretaget gjorde redan år 2002 en analys av överensstämmelsen av företagets redovisning och RR samt identifierade skillnader mellan RR:s rekommendationer och IFRS. Där framkom att skillnaderna mellan RR:s rekommendationer och IFRS inte var så stora som revisionsbyråerna gjort gällande. Det framkom inte heller betydande skillnader mellan fallföretagets redovisning och RR:s rekommendationer. Fallföretaget kom således fram till att det inte behövde utomstående hjälp i någon större omfattning vid övergången till IFRS. Dock ansåg respondenterna att fallföretaget saknade erforderlig kompetens om IAS 39, där hjälp eventuellt kommer att tas av externa konsulter vid slutet av innevarande år för att revidera det egna arbetet. Då den externa konsulthjälpen kommer att begränsas till detta område har övergången till IFRS inte medfört några större externa kostnader. Dock uppgavs att fallföretaget har haft en del interna kostnader med "IFRS 2005" eftersom de båda respondenterna sedan årets början har arbetat halvtid med "IFRS 2005". Respondenterna uppgav att anledningen till att konsulthjälpen kommer att kunna begränsas till IAS 39 är att RR under de senaste åren utgett ett stort antal rekommendationer i syfte att konvergera svenska redovisningsrekommendationer mot IFRS.

Respondenternas generella uppfattning var att svenska börsnoterade företag inte kommer att få kostnader som överväger fördelarna. Respondenterna uppgav vidare vad som skulle kunna

leda till att företag får betydande kostnader i samband med övergången. Det uppgavs främst bero på företags storlek och grad av utlandsverksamhet vars lokala redovisning markant skiljer sig från den svenska.

4.3.2 Resultatsvängningar

Citat 1: ”En effekt av förändringarna är att bolagens resultat kan komma att svänga kraftigt då tillgångar och skulder löpande marknadsvärderas.” (Wilke, Björn (2004) ”Regeländring slår mot företagets resultat” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

Respondenterna ställde sig till en början tveksamma till Citat 1 eftersom de menade att det ligger en viss subjektiv bedömning i vad som menas med kraftiga resultatsvängningar. Generellt påstod respondenterna dock att fallföretagets resultat inte kommer att svänga kraftigt till följd av att tillgångar och skulder löpande skall värderas till verkligt värde. Den främsta anledningen till detta är att fallföretaget saknar materiella och immateriella anläggningstillgångar, biologiska tillgångar, förvaltningsfastigheter eller skulder som enligt IFRS löpande skall värderas till verkligt värde. Hade företaget haft sådana poster i sin balansräkning hade svaret istället varit jakande.

Det som istället kan ge upphov till kraftiga resultatsvängningar är fallföretagets framtida behandling av sina finansiella instrument. Allt beror dock på vilken form av säkringsstrategi fallföretaget väljer i framtiden. Skulle fallföretaget behålla nuvarande säkringsstrategi och välja att inte tillämpa säkringsredovisning kommer resultatet svänga, eftersom realiserade vinster och förluster relaterade till marknadsvärderingen av utestående säkringsinstrument tas in i resultaträkningen. Skulle fallföretaget fortsätta nuvarande strategi och använda sig av säkringsredovisning kan scenarier upplevas där företaget en månad har ett positivt värde av säkringarna på 15 miljoner kronor och nästa månad ett negativt värde på 15 miljoner kronor. Detta kommer enligt IAS 39 påverka företagets egna kapital.

Som sammanfattande kommentar höll respondenterna med om att svängningar i resultatet kan komma att uppstå på kort sikt då tillgångar och skulder löpande skall värderas till verkligt värde. Respondenterna menade dock att allt beror på om fallföretaget i framtiden kommer tillämpa någon form av säkringsredovisning. Skulle säkringsredovisning tillämpas kommer det inte att innebära att resultatet svänger mer än vad det gör idag. Däremot kommer effekter att synas i det egna kapitalet, vilket inte varit en effekt av nuvarande redovisningsprinciper. Slutligen angav respondenterna att Citat 1 enbart är giltigt för företag som inte tillämpar någon form av säkringsredovisning eller som har materiella och immateriella anläggningstillgångar, biologiska tillgångar, förvaltningsfastigheter eller skulder som enligt IFRS löpande skall värderas till verkligt värde. Eftersom respondenterna ännu inte vet i vilken utsträckning fallföretaget kommer att använda sig av säkringsredovisning och inte heller äger

de tillgångar och skulder som löpande skall värderas till verkligt värde kan Citat 1 i nuläget inte appliceras på företaget.

4.3.3 Kraftiga resultatlyft

Citat 2: ”Flera av börsens företag förväntar sig kraftiga resultatlyft till följd av att goodwillavskrivningarna försvinner.” (Lindvall, Per (2004) ”Fokus på goodwill” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

Respondenterna angav att de i förhållande till andra aktörer på marknaden inte har en särskilt stor goodwillpost och därmed inte förväntar sig kraftiga resultatlyft framöver. Då vi gjorde respondenterna uppmärksamma på att fallföretagets rörelseresultat för 2003 skulle ha varit 20 % högre om goodwillavskrivningar inte förekommit ändrade de sig en aning. De medgav då att det under de närmsta åren kommer att innebära resultatlyft för företaget eftersom den ingående goodwillposten inte årligen skall skrivas av. Som en slutlig kommentar på Citat 2 menade respondenterna att företag med stora goodwillposter kan räkna med stora resultatlyft, åtminstone de närmsta kommande åren, men att Citat 2 inte i samma utsträckning gäller för fallföretaget.

4.3.4 Effekter av ändrad pensionsredovisning

Citat 3: ”Förlorarna blir företag med en hög andel aktiv personal i förhållande till pensionärer och anställda som har slutat, och som förväntar sig stora reallöneökningar.” (Hammarström, Martin (2004) ”Pensionsbomb att vänta på börsen” *Dagens Industri*, 19 mars, 2004)

Respondenternas reaktion på Citat 3 var att de inte ansåg att det går att prata om förlorare eller vinnare eftersom de nya reglerna handlar om en redovisningsmässig fråga och inte om att företag i framtiden kommer att behöva betala ut mer eller mindre pengar. Skillnaden ligger istället i tidpunkten för när ett företag skall redovisa sina pensionsförpliktelser. En vidare fundering var dock att om man med förlorare i Citat 3 kan mena företag som initialt måste redovisa en betydligt högre skuld än vad de har enligt tidigare. Respondenterna menade då att citatet säkert kan stämma.

4.3.4.1 ”Korridormetodens” effekter

Som ytterligare kommentar på effekter av framtida pensionsredovisning nämnde respondenterna korridormetodens effekter. Denna metod återfinns i både RR 29 och IAS 19

och finns beskriven i Bilaga 4. Eftersom fallföretaget använder sig av korridormetoden är den enda kostnad av de förmånsbaserade pensionsplanerna som kostnadsförs direkt över resultatet den förväntade pensionskostnaden som företaget beräknar i början av året. Ändrar fallföretaget antaganden under året uppstår en aktuariell vinst/förlust som antingen ökar eller minskar skulden. Respondenterna angav ett exempel på effekter när företaget ändrar sin uppfattning om reallöneökningen från två till tre procent. De angav att detta skulle kunna påverka pensionsförpliktelsen med 200 miljoner kronor negativt. Denna skuldökning sätts i relation till den totala skuldplanen som i exemplet ligger på tre miljarder kronor. Denna aktuariella förlust ligger inom nettopensionsförpliktelsen på de tre miljarder kronorna och behöver således inte kostnadsföras utan förlusten hamnar i balansräkningen. Den tas emellertid inte in i redovisningen utan ligger som en upplysning i noterna där det anges hur mycket skulden är och hur mycket som är effekter av ändrade antaganden. Det är således nettot som hamnar i balansräkningen.

Skulle företaget välja att inte använda sig av korridormetoden skulle istället förlusten enligt exemplet ovan kostnadsföras, vilket skulle påverka årets resultat negativt med 200 Mkr. Detta är inte eftersträvansvärt enligt respondenterna.

Då svängningar i resultatet inte eftersträvas har beslutats att 10 % korridor skall tillämpas. (Respondent på fallföretaget)

Skulle ändrade antaganden göra att ackumulerade aktuariella vinster/förluster överstiger den 10-procentiga korridoren måste den överstigande delen kostnads- eller intäktsföras över de anställdas genomsnittliga tjänstgöringstid. Eftersom tjänstgöringstiden enligt respondenterna ofta uppgår till mellan 10-20 år blir resultateffekterna relativt små. Respondenterna angav dock att de inte tror att företaget kommer att överstiga de 10 %.

4.3.5 Ökad betydelse för goodwillvärdering

Citat 4: "Det komplexa och subjektiva tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillen bjuder företagen på mångfaldiga bokslutspolitiska chanser." (Nilsson, Sven-Arne (2002) "IASB: s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar den externa redovisningen?" *Balans* nr 12, 2002)

Respondenterna instämmer inte att tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillen, enligt IFRS 3, blir mer subjektivt. Anledningen är att det värde på goodwillen som årligen presenteras måste byggas upp av djupare analyser än vad som tidigare varit rekommenderat. Enligt respondenterna finns det givetvis inom vissa ramar utrymme att laborera med goodwillvärdet, men detta gäller framför allt på kort sikt. Respondenterna ansåg att en eventuell subjektivitet motverkas av att goodwillvärden måste kunna försvaras på lång sikt,

och således kommer inte IFRS 3 innebära fler bokslutspolitiska chanser än tidigare rekommendationer.

Har det inte blivit så som man sa blir det svårare att motivera det nästa år, därför kan man säga att subjektiviteten i tillvägagångssättet minskar då man hela tiden måste kunna stå till svars för det man väljer att presentera. (Respondent på fallföretaget)

Respondenterna instämmer även att tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillen kommer att bli mer komplext. Detta beror främst på de ökade dokumentationskrav som står angivna i IFRS 3. Dessa krav innebär att förvärvsanalysen, som ligger till grund för goodwillvärdet, framöver kommer att behöva underbyggas på ett helt annat sätt än tidigare. Enligt respondenterna innebär detta snarare att den ökade komplexiteten resulterar i färre bokslutspolitiska chanser för företagen. Enligt respondenterna finns det emellertid ett visst utrymme att röra sig inom.

Fastän att man gör en professionell analys så har man i bakhuvudet att det är det här värdet man skall försvara. Möjligheten finns då att man bygger upp analysen på ett visst sätt beroende på vad det är man vill nå. (Respondent på fallföretaget)

Fallföretaget ansåg emellertid att detta tankesätt inte är hänförligt till Citat 4 utan har varit en konsekvens redan av tidigare rekommendationer.

4.4 Framtida beteenden till följd av IFRS

Nedan följer en presentation av respondenternas åsikter kring företagets framtida handlande till följd av IFRS. Nedanstående påståenden, vilka låg till grund för intervjun, kommer från ekonomiska affärstidningar och fackpress. Vi tre skribenter har emellertid fritt formulerat om underlaget för att skapa tankeväckande påståenden.

4.4.1 Färre företagsuppköp och sammanslagningar?

Påstående 1: En effekt som debatterats i ekonomiska affärstidningar är att IAS 22, numera IFRS 3, kan ge upphov till färre företagsuppköp och sammanslagningar i framtiden.

För fallföretagets del kommer IFRS 3 absolut inte att leda till färre företagsuppköp och sammanslagningar. Fallföretaget uttrycker det såsom:

Vill vi ha något så köper vi det, ett förvärv som vi tycker är ekonomiskt att genomföra kommer inte att stoppas på grund av redovisningsmässiga effekter.
(Respondent på fallföretaget)

Respondenterna ansåg att IFRS 3 generellt bland andra börsnoterade företag inte kommer få effekten att färre företagsuppköp och sammanslagningar genomförs i framtiden. Möjligtvis kommer en större försiktighet infinna sig vid analyser av potentiella förvärvsobjekt. Anledningen till detta är att möjligheten att avsätta för omstruktureringsåtgärder i förvärvsanalysen försvinner med IFRS 3. Beroende på storleken av omstruktureringsutgifter kan detta ge ansevärd effekter i resultaträkningen det räkenskapsår förvärvet görs. Respondenterna menade dock att läsare av årsredovisningen borde förstå att det är kostnader förknippade med förvärv och därmed är en engångskostnad. Är företag bara tydliga i sin upplysning tror fallföretaget att denna effekt inte kommer att ge upphov till färre företagsuppköp eller sammanslagningar i framtiden.

4.4.2 Nedskrivningar under lågkonjunktur

Påstående 2: Goodwillprövningen kan komma att ge upphov till stora nedskrivningar under lågkonjunkturer, vilket kan leda till väldigt ryckiga resultat enligt ekonomiska affärs- och facktidningar.

Fallföretaget håller med om att goodwillprövningen kan komma att leda till stora nedskrivningar under lågkonjunktur. Anledningen till detta är att de prognostiserade kassaflödesanalyserna för de kommande tre till fyra åren, vilka goodwillvärdet baseras på, kan komma att uppvisa för låga värden till de kassagenererande enheterna. Hade företaget befunnit sig i en högkonjunktur skulle det varit betydligt enklare att motivera ett framtida högt värde på exempelvis tillväxt och försäljning, och därmed ett bestående goodwillvärde.

Det ligger en stor poäng i att alla är mer försiktiga under en lågkonjunktur, exempelvis med prognoser vilket kan ge upphov till nedskrivningar. (Respondent på fallföretaget)

Respondenterna angav också att det kan förekomma scenarier där företag resonerar att när det går riktigt dåligt, vilket kan vara fallet under en lågkonjunktur, skrivs goodwillen ner för att belasta resultatet med så mycket kostnader som möjligt. När konjunkturen vänder har företag en ”ren balansräkning” och det blir lättare att visa upp ett starkt resultat.

Visst kan det förekomma sådan mentalitet så att när det går dåligt kan det gå riktigt dåligt för att sedan stå stark när det sedan vänder. (Respondent på fallföretaget)

4.4.3 Ändrade säkringsstrategier

Påstående 3: *En annan aspekt som diskuterats är att företag kan komma att ändra sina säkringsstrategier till följd av att IAS 39 anses vara för komplex.*

Respondenterna medger att fallföretaget kan komma att ändra sin säkringsstrategi till följd av att IAS 39 implementeras. Fallföretagets nuvarande säkringsstrategi innebär att kurssäkra större kontrakt och finansiella flöden i sin helhet, samt därutöver cirka hälften av övriga valutaströmmar de närmsta tolv månaderna. Till följd av IAS 39 kan fallföretaget komma att ändra denna strategi till att endast säkra större kontrakt. Anledningen är att fallföretagets uppfattning är att IAS 39 medför att det inte är optimalt att säkra alla flöden i alla valutor. Detta eftersom det inte kommer att vara företagsekonomiskt försvarbart. Inga beslut är emellertid tagna om hur fallföretaget framöver kommer att agera. Skulle fallföretaget välja att hålla fast vid sin nuvarande säkringsstrategi skulle detta få konsekvensen att arbetsbelastningen kommer att bli så pass hög att nyanställningar krävs. Det är framförallt dokumentationen som kommer att bli mer omfattande än vad den är idag. Exempelvis kräver IAS 39 att företaget definierar de underliggande flöden som terminskontrakten är avsedda att valutasäkra, vilket gör att fallföretaget måste ha kontroll på värdena minst en gång per kvartal.

Det kostar mer än det smakar. (Respondent på fallföretaget)

Denna uppfattning tror respondenterna även gäller andra företag. Denna uppfattning baseras på information som framkommit på olika seminarier som berört ämnet. Respondenterna menade att förberedelsen av den eventuella framtida övergången till IAS 39 är ett tillfälle för företag att se över sina säkringsstrategier, vilket kan leda till att många företag troligtvis ändrar dessa.

Under intervjun framkom det även att en del detaljregler i IAS 39 kan komma att försvåra fallföretagets arbete. Ett exempel på detta är att IAS 39 inte tillåter säkring av nettoflöden. Enligt respondenterna kan detta innebära att fallföretaget kommer att behöva använda sin kreativitet för att hitta genvägar i rekommendationen.

Vissa detaljregler som exempelvis möjliggör att man inte får säkra nettoflöden kommer att innebära att man behöver lägga om sina rutiner och hitta andra vägar. För vår del är det mest försäljning i utländsk valuta som gäller så här måste vi hitta nya vägar. (Respondent på fallföretaget)

Eftersom fallföretaget har flöden av utländsk valuta vid försäljning och inköp vill företaget först säkra nettot av inflöde och utflöde i olika valutor innan företaget väljer att valutasäkra via exempelvis terminskontrakt. Detta innebär att fallföretaget slipper säkra vart flöde för sig, vilket medför en effektivare hantering av säkringsarbetet. Då detta inte är tillåtet i IAS 39

uppstår ett problem för fallföretaget. Enligt respondenterna går det emellertid att hitta en genväg till detta dilemma.

Där finns en genväg som går att hitta i IAS 39. Ett exempel på detta är en situation då du har in 200 vid försäljning och ut 50 vid inköp. Netto blir då 150. Man säger då att man säkrar 150 av försäljningen istället för det ursprungliga 200. (Respondent på fallföretaget)

4.4.4 Ändrade pensionslösningar

Påstående 4: Den nya pensionsredovisningen kan tänkas påverka företags framtida pensionslösningar.

Respondenterna tror att IAS 19 kan komma att påverka fallföretagets framtida pensionslösningar. IAS 19 kommer säkerligen att bidra till att företag generellt får en ökad förståelse för de förmånsbaserade pensionsplanerna. Anledningen till detta är att den nya standarden kräver att företagen dels aktiverar eller passiverar de förmånsbestämda planerna i balansräkningen, dels gör årliga finansiella och demografiska antaganden. Detta leder till en ökad insikt i hur mycket de förmånsbestämda pensionsplanerna kostar företaget.

En effekt av IAS 19 är att vi ser över våra pensionsplaner och eventuellt kommer att välja pensionsplaner där vi på ett bättre sätt kan förutse våra kostnader, vilket vi anser är extremt viktigt för vårt företag. (Respondent på fallföretaget)

En annan effekt av IAS 19 som respondenterna angav är att de nuvarande pensionsplanerna kan komma att stängas för nyanställd personal och istället kommer de att bli erbjudna alternativa lösningar.

5 Analys av empirin

I detta kapitel analyserar vi det empiriska material vårt fallföretag delgivit oss utifrån de standarder som införs den 1 januari 2005. I kapitlet analyseras även empirin utifrån Citat 1-4.

5.1 IFRS 1 påverkan på balansräkningen

I denna avdelning analyserar vi empirin med utgångspunkt i IFRS 1 och de tidningsartiklar kommenterade i avdelning 1.3 Den massmediala debatten. Detta för att kunna uppnå vårt syfte att klargöra huruvida övergången till IFRS 1 resulterar i några effekter i balansräkningen för ett svenskt börsnoterat företag.

I 1.3 återgavs delar av ”Nordea: Ny redovisningsregel minskar eget kapital med 250 MEUR”. Artikeln upplyste om att RR 29 kommer att minska Nordeas egna kapital med 250 MEUR när rekommendationen införs i bankens redovisning från och med den 1 januari 2004. Denna prognos infriades enligt Nordeas första kvartalsrapport för 2004. Kvartalsrapporten visar att det egna kapitalet på grund av ändrade redovisningsprinciper har minskat med 183 MEUR efter latent skatt på 67 MEUR.⁶⁴ Denna effekt kommer att ingå i den öppningsbalans som Nordea upprättar enligt IFRS 1 per den 1 januari 2004, även om den inte är hänförlig till IFRS 1 utan en effekt av RR 29.

Liknande effekt går att finna i vårt fallföretag. Övergången till RR 29 den 1 januari 2004 påverkar öppningsbalansräkningen enligt IFRS 1 med 74 Mkr, varav 57 Mkr tas direkt över det egna kapitalet och resterande 17 Mkr aktiveras som en latent skattefordran. Dessa 57 Mkr motsvarar en minskning av fallföretagets egna kapital med cirka 2 %. Detta går att utläsa av Figur 1.

Mot bakgrund av de iakttagna effekterna till följd av RR 29/IAS 19 ser vi, likt ”Nordea: Ny redovisningsregel minskar eget kapital med 250 MEUR”, att övergången till RR 29/IAS 19 påverkar företags öppningsbalanser för 2004. Denna effekt är dock en engångseffekt, vilken

⁶⁴ Nordeas kvartalsrapport, kvartal 1 2004

dessutom inte belastar företagets resultat, och därmed kommer troligtvis inte marknadens syn på företagen att påverkas.

För företag likt fallföretaget med en signifikant del av omsättningen i utländsk valuta kan IAS 39 få effekt redan på öppningsbalansen. Anledningen till detta är att finansiella instrument som huvudregel enligt IAS 39 skall aktiveras, eller passiveras, i balansräkningen till marknadsvärde och att vinster eller förluster skall justeras i resultaträkningen eller över det egna kapitalet. Den effekt som vi funnit till följd av detta är att fallföretaget kommer att beröras av de 14 Mkr som i noterna för 2003 redovisas som orealiserade kursvinster. Ytterligare en effekt som vi funnit är att fallföretagets balansomslutning kommer att öka då finansiella instrument skall aktiveras/passiveras i balansräkningen, vilket kommer att påverka företags balansrelaterade nyckeltal. Dessa effekter kan utläsas i Figur 2 som dels en markering med + 14 och dels en X-markering.

Förutom att orealiserade kursvinster eller kursförluster kommer att ingå i det justerade egna kapitalet för öppningsbalansen enligt IFRS 1 kan det valfria undantaget om befrielse från beräkning av omräkningsdifferenser gällande utlandsverksamheter komma att påverka posten. Som vi tidigare nämnt får ackumulerade omräkningsdifferenser enligt IFRS 1 nollställas i öppningsbalansen, vilket vårt fallföretag har valt att tillämpa i sin öppningsbalans per den 1 januari 2004. Dessa omräkningsdifferenser uppgår enligt årsredovisningen 2003 till 97 Mkr men effekten kommer endast att innebära en omjustering i det egna kapitalet. Effekten går att utläsa i Figur 2 som + 97 respektive – 97.

**Koncernens balansräkning i
sammandrag**

Mkr	2003- 12-31	Nya princip, RR 29	2004- 01-01	Vår analys
Tillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	948	0	948	
Materiella anläggningstillgångar	1 057	0	1 057	
Finansiella anläggningstillgångar	146	17	163	+14 (X)
Varulager	755	0	755	
Kortfristiga fordringar	1 907	0	1 907	
Kortfristiga placeringar, kassa och bank	171	0	171	
Summa tillgångar	4 984	17	5 001	
Eget kapital och skulder				
				+14 (X)
Eget kapital	2 886	-57	2 829	+97, -97
Räntebärande avsättningar och skulder	353	104	457	(X)
Ej räntebärande avsättningar och skulder	1 745	-30	1 715	
Summa eget kapital och skulder	4 984	17	5 001	
Ansvarsförbindelser	23		23	

Figur 2: Öppningsbalansräkning inklusive vår analys

5.2 Analys av framtida effekter av redovisning enligt IFRS

I detta avsnitt kopplar vi syftet med redovisningsharmoniseringen till den empiri vi erhöll inom området. Vidare analyseras empiriavsnittet utifrån framtida effekter av redovisning enligt IFRS. Detta för att uppnå vårt syfte att utreda huruvida den massmediala debattens förutsägningar om övergången till IFRS är att betrakta som giltiga. Som grund för analysen ligger åter igen Citat 1-4.

5.2.1 Jämförbarhetskriteriet

Förordningen som kommissionen la fram för Europaparlamentet syftade till att uppnå jämförbarhet mellan EU:s medlemsländers börsnoterade företags finansiella rapporter. Respondenterna ansåg att den ökade jämförbarheten av finansiella rapporter är den största

fördelen med IFRS. Respondenterna talade vidare om att den ökade jämförbarheten ändå främst kommer analytiker och investerare till del. Enligt respondenterna kommer jämförbarheten att öka för dem eftersom företagsekonomiska beslut och bedömningar i framtiden blir lättare att förstå. Besluten kommer i framtiden att grundas på information som är mer objektiv. Det finns enligt oss två anledningar till detta. För det första kommer de finansiella rapporterna innehålla mer information till följd av ökat informationskrav i IFRS och för det andra ger IFRS upphov till färre tolkningsmöjligheter.

Respondenterna lyfte även fram att övergången till IFRS kan ge upphov till en ”kvalitetsstämpel”. Vår uppfattning är att det är missvisande att prata om en ”kvalitetsstämpel” då samtliga börsnoterade företag inom EU tvingas redovisa enligt IFRS. Anledningen till detta är att då alla börsnoterade företag inom EU redovisar på samma vis kan inget företag uppnå en särställning i fråga om företagets redovisning. Därigenom torde inget företag kunna uppnå en ”kvalitetsstämpel” genom att uppges sig redovisa enligt IFRS.

I kontexten talades det även om de kostnader som kan tänkas uppstå vid övergången till IFRS. Vårt fallföretag visade sig stå relativt väl förberett för övergången, och därför kommer företaget inte att få kostnader som överstiger fördelarna med IFRS. Anledningen till de relativt begränsade kostnaderna är att fallföretaget påbörjade konverteringsarbetet redan år 2002. Där framkom att skillnaderna mellan RR:s rekommendationer och IFRS inte var av avgörande betydelse. Vi anser att anledningen till detta är att RR i stor utsträckning redan har anpassat svenska rekommendationerna till IAS. Anledningen till detta är att Sverige är ett litet land med mycket kapitalförsörjning från utländska ägare. Sverige är således beroende av den internationella kapitalmarknaden. Vi är av den uppfattningen att RR:s arbete har bidragit till att svenska företag får betydligt lättare att anpassa redovisningen till IFRS än vad andra länder med mindre anpassad nationell redovisning.

5.2.2 Resultatsvängningar

Respondenterna uppgav att fallföretaget inte kommer att uppleva några kraftiga resultatsvängningar i och med övergången till IFRS. Detta beror främst på att företaget saknar materiella och immateriella anläggningstillgångar, biologiska tillgångar, förvaltningsfastigheter eller skulder som löpande skall värderas till verkligt värde. Det som istället kan komma att ge upphov till resultatsvängningar är fallföretagets framtida behandling av deras finansiella instrument. Respondenterna visste inte hur fallföretaget i framtiden kommer att behandla dessa. Allt beror på vilken form av säkringsstrategi fallföretaget kommer fram till vara mest företagsekonomiskt försvarbar. Vi anser att det för fallföretagets del endast är aktuellt med två olika typer av säkringsredovisning, eftersom det endast talades om två under intervjun. Dessa två är:

- Säkring av verkligt värde (*fair value hedging*)
- Kassaflödessäkring (*cash flow hedging*)

Skulle företaget använda sig av säkring av verkligt värde skall såväl det säkrade instrumentet som säkringsinstrumentet enligt IAS 39 redovisas i balansräkningen till marknadsvärde och värdet förändringen i resultaträkningen. Fallföretaget kommer då att uppleva resultatsvängningar i sin redovisning. Väljer fallföretaget däremot en säkringsstrategi som innebär enbart kassaflödessäkring kommer denna inte att medföra svängningar i resultatet. Detta beroende på att värdet förändringen i kassaflödessäkring redovisas direkt mot eget kapital.

Utifrån ovanstående resonemang tror vi oss äga visshet om att Citat 1 troligtvis syftar på företag som inte tillämpar någon form av säkringsredovisning och/eller som har materiella och immateriella anläggningstillgångar, biologiska tillgångar, förvaltningsfastigheter eller skulder som enligt IFRS löpande skall värderas till verkligt värde.

5.2.3 Kraftiga resultatlyft

Troligtvis leder IFRS 3 till resultatlyft för fallföretaget. (Det framkom inte någon indikation på nedskrivning under överskådlig tid vid intervjuerna). Anledningen till resultatlyftet är att IFRS 3 kräver att goodwill som uppkommer vid ett förvärv inte skall skrivas av systematiskt, utan istället minst årligen prövas för nedskrivning. För fallföretagets del skulle rörelseresultatet för år 2003 förbättras med 20 %, medan företag med relativt sett större goodwillposter kan räkna med än kraftigare resultatlyft. Respondenterna ansåg dock att resultatlyftet var att betrakta som en företeelse som enbart kunde förväntas ett fåtal år framåt. Anledningen till att de "fiktiva" resultatlyften kommer att minska är att de enskilda goodwillposterna i framtiden kommer att minska eftersom IFRS 3 kräver att goodwill skall delas upp på flera olika tillgångsposter.

Enligt oss stämmer således Citat 2 för fallföretaget. Det är korrekt att påstå att företaget kan förvänta sig ett kraftigt resultatlyft till följd av att goodwillavskrivningarna försvinner. Att Citat 2 även gäller för flertalet av börsens företag tror vi oss äga visshet om. Frågan är om fallföretagets resultatlyft egentligen kommer ha någon avgörande betydelse för hur marknaden värderar företaget. Svaret är troligtvis att informationen om konsekvenserna kring införande av IFRS 3 redan nått marknaden. Följden av detta blir därför förmodligen att resultatlyftet inte kommer att påverka marknadens värdering av företaget.

5.2.4 Ändrad pensionsredovisning

RR 29 och IAS 19 skiljer sig inte åt i något väsentligt avseende utan den största skillnaden går att finna gentemot tidigare svensk redovisningsnormgivning inom området. Förändringen handlar därför om en redovisningsmässig fråga och inte om att företag i framtiden kommer att behöva betala ut mer pensionspengar till följd av att redovisa enligt IAS 19. Precis som tidigare kommer företag ha årliga kostnader för pensionspremier till pensionsfonderna, och IAS 19 handlar endast om en förändring i vilken tidpunkt företag skall redovisa sina pensionsförpliktelser framöver. Dock kommer IAS 19 påverka många företag vid övergången till IFRS eftersom de då kommer att behöva beräkna sina pensionskostnader enligt de nya reglerna. Främst innebär det att göra aktuariella antaganden om de anställdas framtida livslängd och löneökningar fram till pension. Den framräknade skillnaden redovisas i öppningsbalansräkningen enligt IFRS 1 direkt mot det egna kapitalet. Denna förändring mot tidigare svensk reglering har inneburit att det egna kapitalet för många börsnoterade företag har påverkats med en engångspost under 2004. De företag som får relativt stor effekt kan enligt oss, i likhet med Citat 3, anses som förlorare till följd av RR 29/IAS 19.

Eftersom det handlar om en engångspost som tas direkt mot det egna kapitalet har inte fallföretagets resultat påverkats av förändringen, vilket skulle kunna påverka marknadens värdering av fallföretaget. Eftersom vårt fallföretag dessutom använder sig av en 10 % korridor kommer inte heller förändringarna i de aktuariella antagandena, vilka kan sägas bygga på principen om marknadsvärdering, att påverka resultatet så länge de inte överstiger korridoren. Fallföretaget anser att det är önskvärt med minskade svängningar, därför tillämpar företaget korridorsmetoden.

Införandet av RR 29/IAS 19 får i många fall effekten att bolagens skuldsättningsgrad ökar. Beroende på hur villkor i låne- och kreditavtal ser ut skulle det kunna leda till att kostnaderna för extern upplåning ökar till följd av införandet. Detta då räntan eller andra avgifter kan vara kopplat till finansiella nyckeltal som påverkas av de nya redovisningsreglerna. Även dessa företag kan enligt oss betraktas som förlorare till följd av RR 29/IAS 19.

5.2.5 Ökad betydelse för goodwillvärdering

I motsats till Citat 4 ansåg inte respondenterna att det komplexa och subjektiva tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwill bjuder företagen på mångfaldiga bokslutspolitiska chanser. Anledningen är att IFRS 3 kräver att goodwillvärdet måste byggas upp av djupare analyser än vad som tidigare varit rekommenderat. Vi tror dock att det kommer att skapas en viss subjektivitet i och med att IFRS 3 kräver att företag vid förvärvstidpunkten allokerar den eventuellt uppstådda goodwillen till en eller flera kassagenererande enheter. Detta anser vi är ett subjektivt förfarande eftersom IFRS 3:s

definition (återfinns i Bilaga 3) på en kassagenererande enhet medför ett visst spelrum för företag.

Respondenterna talade vidare om att den ökade komplexiteten, som är en effekt av det ökade dokumentationskravet, snarare bidrar till färre bokslutspolitiska chanser för företagen. Anledningen till detta anser vi vara att företagen tvingas öka sin upplysning, och därigenom blir det lättare för externa intressenter att förstå vad företagets goodwillpost egentligen består av. De externa intressenterna kan då på ett lättare sätt följa goodwillpostens värdeförändring. De bokslutspolitiska chanserna minskar då istället till följd av att externa intressenter får en större inblick i företags redovisningar.

5.3 Analys av framtida beteenden till följd av IFRS

5.3.1 Färre företagsuppköp och sammanslagningar?

Fallföretaget har en tillväxtsstrategi att årligen växa med 15 %. Av dessa 15 % är strategin att hälften skall ske genom förvärv, hälften genom organisk tillväxt. IFRS 3 innebär att företag inte längre får inkludera avsättningar för omstruktureringsåtgärder i förvärvsanalysen utan dessa skall istället kostnadsföras vid förvärvstillfället. Detta innebär en högre belastning på resultatet under förvärvsåret. Respondenterna menade emellertid att IFRS 3 inte kommer att påverka fallföretagets handlande vid framtida företagsuppköp eller sammanslagningar. Dock kan en effekt av IFRS 3 bli att den ger upphov till en ökad försiktighet vid förvärv men någon revidering av tillväxtstrategin kommer troligtvis inte att göras. IFRS 3 kommer således inte ge upphov till något ändrat beteende hos fallföretaget.

5.3.2 Ändrade säkringsstrategier

Respondenterna angav att den framtida tillämpningen av IAS 39 tvingar företaget att redan idag se över sina säkringsstrategier. Vi anser att den främsta orsaken till detta är att standarden ställer höga krav för att få tillämpa säkringsredovisning. Det är snarare detta faktum, istället för att IAS 39 anses som komplex, som tvingar företagen till att se över sina strategier. Skulle säkring men inte säkringsredovisning inte tillämpas kan det ge ett volatilt resultat i den framtida redovisningen.

Respondenterna uppgav att få om någon känner till IAS 39 så pass väl att de vet hur standarden i praktiken skall fungera fullt ut. Detta menar vi kan ge upphov till att säkringsstrategier kan komma att ändras beroende hur väl berörda personer på ett företag kan applicera IAS 39.

Vi är av den uppfattningen att företag måste väga en administrativ börda/kostnad mot nyttan av att tillämpa säkringsredovisning. Detta avvägningsmoment är då också ett tillfälle för företaget att se över om man genom att ändra säkringspolicy kan uppnå samma ekonomiska nytta som nuvarande säkringsstrategi men på ett enklare sätt uppfylla kraven för säkringsredovisning. Detta kan då vara en medelväg som man vill följa.

Respondenterna angav att IAS 39 gav relativt små utrymmen för egna tolkningar men trodde att det fanns möjlighet att detta i framtiden skulle kunna ändras beroende på vilken praxis som kommer att utvecklas. Vi tror att ett framtida beteende, till följd av den ökade arbetsbelastningen som IAS 39 medför, är att företag kan komma att leta efter genvägar kring de krav som återfinns i IAS 39. Skulle IAS 39 resultera i att företag försöker hitta genvägar kommer det troligtvis att få negativ inverkan på jämförbarheten av de finansiella rapporterna, något som i så fall skulle tala emot IASB:s syfte om ökad jämförbarhet.

5.3.3 Goodwillnedskrivningar i lågkonjunkturer

Att goodwillposten kan komma att skrivas ner under lågkonjunkturer, som en effekt av IFRS 3, är något som fallföretaget bekräftade. Anledningen uppgavs främst vara att företag under en lågkonjunktur kan ha svårare att försvara exempelvis en hög tillväxttakt och försäljningsvolym hos en kassagenererande enhet. Dessa värden ligger sedan till grund för de prognostiserade kassaflödena vilka goodwillvärdet baseras på.

En annan debatterad effekt av IFRS 3 är att nedskrivning av goodwillposten kan komma att öka under år då företags resultat är svaga. Våra respondenter förtydligade detta och menade att det kan skapas en viss mentalitet som innebär att företag redovisar fler kostnader under år då resultaten redan är svaga. Detta innebär att företag kan inkludera en goodwillnedskrivning i ett redan svagt resultat.

Fallföretagets tillväxtstrategi om en årlig tillväxt på 15 % där hälften skall genereras organiskt och hälften genom företagsförvärv kommer troligtvis att ge upphov till att ny goodwill fortsätter att skapas. I dagsläget uppvisar dock fallföretaget relativt lågt värde på goodwillposten. Detta minskar risken för stora effekter vid nedskrivning av goodwill.

5.3.4 Ändrade pensionslösningar

Redovisningen av företagets pensionskostnader är beroende av vilken typ av pensionsplaner företaget väljer att teckna för de anställda. Enligt respondenterna var det endast de förmånsbestämda pensionsplanerna som kommer att påverka företagets redovisning då RR 29/IAS 19 implementeras. Respondenterna trodde att RR 29/IAS 19 kan komma att påverka

fallföretagets framtida beteende så till vida att fallföretaget kommer att välja pensionslösningar där fallföretaget på bästa sätt kan förutse sina kostnader. RR 29/IAS 19 bidrar därmed till att fallföretagets budgetarbete och framtida planering underlättas, vilket gör framtida prognoser mer tillförlitliga. Detta kan även medföra att externa intressenters analyser av företaget underlättas då de framtida pensionskostnaderna nu kan uppskattas på ett tillförlitligare sätt än tidigare.

6 Slutsatser

I detta kapitel sammanfattar vi våra analyser och presenterar våra slutsatser angående effekter i balansräkningen för ett svenskt börsnoterat företag vid övergången till IFRS. Slutsatserna berör även respondenternas uppfattning om Citat 1-4, samt deras idéer kring framtida beteende till följd av IFRS. Förslag till framtida uppsatsämne ges också.

6.1 Byte av redovisningsprinciper

Vår undersökning visar att effekter vid övergången till IFRS framförallt uppstår till följd av att RR 29/IAS 19 och IAS 39 implementeras. Den totala förändringen i fallföretagets balansräkning till följd av RR 29/IAS 19 är dock att betrakta som relativt liten, endast 2 % av det egna kapitalet. Detsamma torde gälla för IAS 39 då värdet på fallföretagets, i sammanhanget relevanta, finansiella instrument är att betrakta som jämförelsevis lågt. Eftersom fallföretaget ännu inte bestämt vilken säkringsstrategi de skall använda kan vi inte med säkerhet uttala oss om den totala omfattningen av effekterna. Utifrån detta anser vi oss kunna dra slutsatsen att RR 29/IAS 19 och IAS 39 ger upphov till effekter i balansräkningen.

6.2 Ökad jämförbarhet

En avsikt med redovisningsharmoniseringen inom EU är att möjliggöra ökad jämförbarhet av företags finansiella rapporter. Det framkom vid vår undersökning att även fallföretaget ansåg att den ökade jämförbarheten av finansiella rapporter var den största fördelen med IFRS. Vår slutsats är således att möjligheten att jämföra börsnoterade företags finansiella rapporter ökar i och med övergången till IFRS. I sammanhanget bör nämnas att harmoniseringen av redovisningen troligtvis främst kommer analytiker och investerare till del och inte de börsnoterade företagen. Denna slutsats är säkerligen i linje med de mål som är uppsatta för harmoniseringen eftersom vi menar att detta måste ha varit det primära målet.

6.3 Fallföretagets syn på den massmediala debatten

De citat som vi refererar till nedan är presenterade i kapitel 1.4. Citat 1 och 2 överensstämmer med den uppfattning fallföretagets respondenter har om de framtida effekterna som kan uppstå till följd av övergången till IFRS. Precis som Citat 1 uttrycker anser respondenterna att en effekt av IFRS är att företags resultat kan komma att svänga kraftigt till följd av att tillgångar och skulder löpande skall värderas till verkligt värde. Respondenterna menar att detta främst är till följd av IAS 39. Dock vill respondenterna reservera sig och förtydliga att det är fel att påstå att tillgångar och skulder generellt löpande skall värderas till verkligt värde eftersom det endast är vissa finansiella tillgångar och skulder, materiella och immateriella anläggningstillgångar, biologiska tillgångar, förvaltningsfastigheter eller skulder som löpande skall värderas till verkligt värde.

Precis som Citat 2 uttrycker anser respondenterna på fallföretaget att flera av börsens företag kan förvänta sig kraftiga resultatlyft till följd av att IFRS 3 implementeras. Denna slutsats drar respondenterna på grund av att de årliga goodwillavskrivningarna försvinner vid redovisning enligt IFRS och att effekten går att finna i det egna företaget. IFRS 3 kommer även att ha den effekten att resultaten påverkas negativt de år värdeprövningen indikerar ett nedskrivningsbehov av goodwillposten.

Citat 3 kan tänkas överensstämma med den uppfattning respondenterna har men endast för företag som får påtagliga negativa engångseffekter i sin öppningsbalansräkning när pensionsskulden för första gången grundas på aktuariella antaganden för det egna företaget. Framförallt kommer företag som tidigare har beräknat sina framtida pensionsåtaganden alltför lågt att drabbas. Den slutsats respondenterna drar är därför att företag med påtagliga negativa engångseffekter samt företag med för snåla beräkningar av framtida pensionsåtaganden blir förlorare på RR 29/IAS 19.

Citat 4 fann respondenterna på fallföretaget hade dålig överensstämmelse med den egna uppfattningen. Slutsatsen blev därför att det nya tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillposten inte kommer att bjuda företagen på fler bokslutspolitiska chanser.

6.3.1 Egna reflektioner kring Citat 1-4

I de fall företagets resultat i framtiden faktiskt kommer att svänga kraftigt finns en uppenbar risk att resultaträkningen i framtiden spelar ut sin roll till förmån för kassaflödesanalyser. Detta beror troligtvis på att olika värderare och deras antagande kommer att få stort genomslag, samtidigt som dessa antaganden är grundade på verkligt värde, vilket inte är att

betrakta som en exakt vetenskap. Detta ser vi som ett stort osäkerhetsmoment som kan innebära minskat fokus på resultaträkningen.

En reflektion kring IFRS 3 är att den ökar kraven på att goodwillposten speglar verkligt värde. Detta innebär att nuvärdesberäkningar får en ökad betydelse, således kommer även företagens resultat bli mer känsligt för räntehöjningar. Anledningen till detta är att om räntan stiger faller nuvärdet av det framtida kassaflödet.

Då företagen uppvisar resultatlyft kommer detta till en början bidra till att en lång rad aktier kommer att se billigare ut. Men sannolikt kommer kurseffekten av detta att bli liten eftersom de flesta aktier redan i dagsläget snarare handlas på P/E-tal exklusive avskrivning av goodwill, än på redovisad vinst per aktie. Med säkerhet kan vi dock dra slutsatsen att IFRS 3 kommer bidra med hårdare krav om vad som får klassificeras som goodwill. Detta bidrar troligtvis till att goodwillposten upphör att fungera som ”soptipp” i balansräkningen – och en mera modern ”avfallshantering” i form av källsortering kommer att infinna sig.

6.4 Framtida beteenden

Av de påstådda ändrade beteenden som vi har undersökt är det endast det om färre företagsuppköp och sammanslagningar som vi kan förkasta. De andra påståendena ansåg respondenterna vara korrekta. Således kan vi dra slutsatsen att övergången till IFRS hos fallföretaget kommer att påverka det framtida beteendet i form av ändrad säkringsstrategi, troliga goodwillnedskrivningar i lågkonjunktur samt ändrad pensionsredovisning. Förutom de beteende vi undersökte kan säkerligen andra handlingssätt komma att uppstå i framtiden till följd av övergången till IFRS.

6.5 Förslag till fortsatt forskning

Här lämnar vi ett antal förslag på fortsatta studier inom området. Dessa förslag har vi under arbetet med uppsatsen påträffat och funnit intressanta men som vi av tidsskäl eller relevans valt att bortse från.

Ett intressant område vi uppmärksammat är att göra utredningar huruvida IAS 39 kommer att påverka företags säkringsstrategier i framtiden. Kommer standarden leda till att företag väljer att använda säkringar mer restriktivt eftersom kraven nu kan tänkas bli dem övermäktiga och företagsekonomiskt ej försvarbara?

Förutom de troliga framtida beteende vi presenterat kan säkerligen andra handlingssätt komma att uppstå i framtiden till följd av övergången till IFRS. Vilka dessa beteende kommer att bli finner vi intressanta att utreda.

Ett ytterligare intressant uppsatsämne är att utreda hur marknaden reagerade på att de årliga goodwillavskrivningarna försvann. Ledde detta till att värderingen av företag minskade eller ökade? Kommer eventuella nedskrivningar att påverka aktiepriset och blir företagens resultat mer volatila till följd av IFRS 3?

Källförteckning

Publicerade källor

Artsberg, Kristina (2003) *Redovisningsteori –policy och –praxis*. Liber Ekonomi

Axelmann, Lennart, Philips, Dan & Wahlquist, Ola (2003) *IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan IAS och RR*. Printgraf Stockholm

Backman, Jarl (1998) *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur Lund

Bryman, Alan (1995) *Research methods and organization studies*. Routledge London

Deloitte (2004) IASB publishes IFRS 3 Business Combinations [www]. Available: URL <http://www.iasplus.com/iasplus/0404ifrs3.pdf> [2004, juni 5].

Deloitte (2003) Meeting of the accounting regulatory committee of 16 July 2003 [www]. Available: URL <http://www.iasplus.com/resource/0307arc.pdf> [2004, maj 13].

Eriksson Lars-Torsten (2001) *Att utreda forska och rapportera*. Liber-Hermods

Europeiska kommissionen (2000) "Communication from the commission to the council and the european parliament, EU Financial Reporting Strategy: the way forward" Nr 359

Europeiska kommissionen (2004) *Handel med tredje land* [www]. Available: URL http://www.europa.eu.int/pol/comm/index_sv.htm [2004, juni 14].

Europeiska kommissionen (1995) Harmoniseringen av redovisningssystemet: en ny strategi förhållande till det internationella harmoniseringssystemet, COM 95 (508) SUE

Haller, Axel & Kepler, Johannes (2002) "Financial accounting developments in the European Union: past events and future prospects" *The European Accounting Review* (11:1)

Halvorsen, Knut (1992) *Samhällvetenskaplig metod*. Studentlitteratur Lund

Hammarström, Martin (2004) "Pensionsbomb att vänta på börsen" *Dagens Industri*, 19 mars 2004.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bengt Krohn (1997) *Forskningsmetodik*. Studentlitteratur Lund

Jönsson–Lundmark, Birgitta. (2002) ”IAS-regler i koncernredovisningen – hur är läget?” *Balans* Nr 12 2002

Ketz, Edward & Schams, Puja. (2004) “*Goodwill: Have new rules killed mergers?*” [www].
Available: URL <http://www.interscience.wiley.com> [2004, maj 15].

Lindvall, Per (2004) ”Fokus på goodwill” *Dagens Industri*, 15 jan 2004

Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Studentlitteratur Lund

Munkhammar, Viktor (2003) ”Ny redovisning stressar bolagen” *Dagens Industri*, 22 december 2003.

Nobes, Christopher & Parker, Robert (2002) *Comparative International Accounting* (7:e uppl). Prentice-Hall

Nordeas kvartalsrapport, kvartal 1 2004

Olsson, Henny & Sörensen, Stefan (2001) *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Liber Stockholm

Patel, Runa & Davidsson, Bo (1994) *Forskningsmetodikens grunder*. Studentlitteratur Lund

Redovisningsrådet (2003) Rekommendation RR 17 Nedskrivningar, Redovisningsrådet, Stockholm.

Regeringen (2004), Lagrådsremiss: ”Internationell redovisning i svenska företag”[www].
Available: URL www.regeringen.se/content/1/c6/02/65/38/436fc0f9.pdf [2004, juni 23]

Rippe, Johan (2001) ”Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!” *Balans* nr 6-7

SOU 2003:71 Internationell redovisning i svenska företag

Svenberg, Sven-Åke (2003) ”Att tänka på inför övergången till International Financial Reporting Standards Något om tillämpningen av IFRS 1 i noterade företag” *Balans* nr 10

Wilke, Björn (2004) ”Regeländring slår mot företagens resultat” *Dagens Industri*, 15 jan 2004

Öhlin, Henrik ”Nordea: Ny redovisningsregel minskar eget kapital 250 MEUR” (2003)
[www]. Available: URL www.ad.se/nyad/arkiv/artikelarkiv_ny.php [2004, juni 1]

Öhlin, Henrik ”SEB: Lägre pensionskompensation pga ny redovisningsregel” (2003)
[www]. Available: URL www.ad.se/nyas/arkiv/artikelarkiv_ny.php [2004, juni 1]

Opublicerat material

Ahlqvist, Malin & Carlsson, Emma (2003) “*Learning a new language – the path to convergence with IFRS*” Linköpings Universitet

Deloitte, IAS/IFRS övergång till internationella redovisningsstandarder (2003)

Deloitte, Nya, anpassade regler för övergången till IFRS/IAS

BILAGA 1

Frågeformulär 1

Vi är tre ekonomistudenter från Ekonomihögskolan i Lund med inriktning redovisning. Vi skriver nu vår magisteruppsats inom redovisning och har valt att behandla den internationella harmonisering som är nära förestående. Anledningen till detta val av ämne är att det är aktuellt och har debatterats en hel del i affärstidningar och fackpress. Närmare bestämt kommer uppsatsens syfte vara att klargöra om övergången till IFRS 1 kommer att resultera i några effekter på det egna kapitalet. Vidare är vår intention att se på hur övergången till IFRS i framtiden kan komma att påverka den finansiella rapporteringen för ett svenskt börsnoterat företag samt att identifiera huruvida IFRS kan komma att influera företagets framtida handlingssätt. Uppsatsen kommer att genomföras som en kvalitativ undersökning där Ni utgör fallföretag.

Diskussionsfråga 1.

First Time Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS 1) är det verktyg som används för att kunna lösa teknikaliteterna med övergången till EU:s nya redovisningsregler för börsnoterade bolags koncernredovisning inom EU. Skillnader mellan IAS och god redovisningssed i Sverige som följd av övergången till IAS skall redovisas direkt mot eget kapital i öppningsbalansen för 2004. Efter anpassningen till IFRS 1;

- hur har Ert eget kapital påverkats?
- vad är det i IFRS 1 som resulterar i beloppsförändringar?
- hur påverkar dessa beloppsförändringar det egna kapitalet?
- vad är det Ni prövar och omprövar i upprättandet av öppningsbalanserna 2004 enligt IFRS 1?

Diskussionsfråga 2.

I IFRS 1 finns det en del undantagsregler, en del valfria och en del tvingande (lätttnadsregler).

- Hur har Ni valt att behandla de valfria undantagsreglerna?

Syftet med detta underlag är att underlätta den första intervjun genom att förbereda Er på vilket område som vi avser att behandla vid detta första intervjutillfälle.

BILAGA 2

Frågeformulär 2

Syftet med detta underlag är att underlätta den andra intervjun genom att förbereda Er på vilka områden den kommer att beröra. Den andra intervjun med fallföretaget kommer att utformas på ett sätt så respondenterna får prata fritt kring hur de tror att företaget men även branschen kommer att påverkas av de framtida effekterna av IFRS (fråga 1 och 2). Vi vill också att fallföretaget berättar om hur de tror att användningen av IFRS kommer att påverka företags handlande i framtiden (fråga 3). Som underlag för diskussionen har vi sammanställt följande frågor:

Fråga 1.

Kommer övergången till IFRS att påverka Fallföretagets framtida finansiella rapportering?
Kan nedanstående fyra påstående appliceras på Fallföretaget?

”En effekt av förändringarna är att bolagens resultat kan komma att svänga kraftigt då tillgångar och skulder löpande marknadsvärderas.” (Wilke, Björn (2004) ”Regeländring slår mot företagets resultat” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

”Flera av börsens företag förväntar sig kraftiga resultatlyft till följd av att goodwillavskrivningarna försvinner.” (Lindvall, Per (2004) ”Fokus på goodwill” *Dagens Industri*, 15 januari, 2004)

”Förlorarna blir företag med en hög andel aktiv personal i förhållande till pensionärer och anställda som har slutat, och som förväntar sig stora reallöneökningar.” (Hammarström, Martin (2004) ”Pensionsbomb att vänta på börsen” *Dagens Industri*, 19 mars, 2004)

”Det komplexa och subjektiva tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwillen bjuder företagen på mångfaldiga bokslutspolitiska chanser.” (Nilsson, Sven-Arne (2002) ”IASB: s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar den externa redovisningen?” *Balans* nr 12, 2002)

Fråga 2.

Anser fallföretaget att möjligheten att göra jämförelser mellan företag inom EU förbättras med IFRS? Kan denna eventuella jämförelseförbättring överväga kostnaden för de ansträngningar övergången till IFRS bidrar till? Hur kan andra länder med mindre

överrensstämmelse mellan nationella normer och IAS än vad Sverige har uppleva ansträngningarna i förhållande till nyttan?

Fråga 3.

Hur kan övergången till IFRS i framtiden tänkas påverka Fallföretagets beslutsfattareshandlingssätt?

Grunden för nedanstående påstående kommer från ekonomiska affärstidningar och fackpress. Skribenterna har sedan fritt formulerat om underlaget för att skapa tankeväckande påståenden.

- En effekt som debatterats i ekonomiska affärstidningar är att IAS 22/IFRS 3 kan ge upphov till färre företagsuppköp och sammanslagningar i framtiden.
- Goodwillprövningen kan komma att ge upphov till stora nedskrivningar under lågkonjunkturer, vilket kan leda till väldigt ryckiga resultat enligt ekonomiska affärs- och facktidningar.
- En annan aspekt som diskuterats är att företag kan komma att ändra sina säkringsstrategier till följd av att IAS 39 anses vara för komplex.
- Den nya pensionsredovisningen kan tänkas påverka företags pensionsstrategier.

BILAGA 3

Redovisningsorgan

IASB (tidigare IASC)

År 1973 bildades International Accounting Standards Committee (IASC). Det var en oberoende internationell privat organisation vars syfte var att förbättra och harmonisera världens redovisning och få den accepterad världen över. Organisationens uppgift låg också i att utveckla gällande standards och få till stånd en världsomspännande acceptans. Från början bestod kommittén av ledamöter från nio länder: Australien, Kanada, Frankrike, Japan, Mexico, Nederländerna, Storbritannien, USA och Västtyskland. Mellan år 1974 och år 2000 gav IASC ut omkring 40 International Accounting Standards (IAS) av vilka 34 fortfarande idag används. IAS är till största del baserade på den anglosaxiska redovisningstraditionen.

År 2001 bytte, i samband med en omorganisation, IASC namn till IASB. Omorganisationen gjordes för att ytterligare förbättra effektiviteten som en global standardsättare. De standarder som i fortsättningen ges ut av IASB kommer att kallas International Financial Reporting Standards (IFRS).

IOSCO

Den organisation som på internationell nivå representerar de nationella börsövervakande myndigheterna. Exempel på nationella börsövervakande myndigheter är Finansinspektionen (FI) i Sverige eller Securities and Exchange Commission (SEC) i USA.

IFAC

International Federation of Accountants är en global organisation som syftar till att utveckla en koordinerad internationell redovisnings profession. Den representerar mer än 150 redovisningsorgan världen över. IFAC främjar en internationell konvergens av standards genom en dialog mellan makthavare, investerare och redovisningsprofessionens talesmän.

FEE

Fédération des Experts Comptables Européens är en regional europeisk institution sammansatt av den europeiska redovisningsprofessionen. Organisationens uppgift är att studera internationella skillnader inom redovisning, revision och skattefrågor. Institutionen arbetar sedan för att försöka eliminera dessa. Deras arbete är nära sammankopplat med EU och FEE ger råd till europiska kommissionen i frågor rörande bolagsrätt och redovisningsharmonisering.

ARC (Organisation inom EU)

Accounting Regulatory Committee, har till uppgift att granska och godkänna IASBs normer (IAS/IFRS) innan de blir auktoritativa inom EU. Således gäller inte IASBs normer automatiskt genom parlamentsbeslut utan först sedan de blivit granskade och godkända av ARC.

EFRAG

Under år 2001 bildades European Financial Reporting Advisory Group. EFRAG är en ”teknisk” kommitté som bildats på ett privat initiativ av ett antal europeiska organisationer intresserade av redovisning. Kommittén har till uppgift att i förebyggande syfte påverka IASB`s standardsättningsprocess, hålla sig informerad om nya förslag inom redovisningsharmoniseringen och se om de överrensstämmer med europeisk lag samt ge Kommissionen råd i frågor rörande redovisning.

BILAGA 4

De valfria undantagen i IFRS 1

Undantag 1: Användandet av IFRS för företagsförvärv och samgående framåtriktat enligt särskilda regler:

Ett företag kan välja om man vill tillämpa IAS 22 Business Combinations retroaktivt eller inte. Om företaget väljer att tillämpa IAS 22 retroaktivt på företagsförvärv och samgående som skedde före övergången till IFRS och räknar om ett tidigare företagsförvärv skall man också räkna om alla senare företagsförvärv. Företagen kan fritt fastställa ett datum från vilket alla koncernbildningar behandlas i överensstämmelse med IAS 22, dock senast från och med övergångsdatumet. Koncernbildningar före det datumet som företagen väljer skall behandlas efter det särskilda regelverket i IFRS 1.

För det fall företaget väljer att inte tillämpa IAS 22 retroaktivt ger IFRS 1 ett antal särskilda regler för hur tidigare företagsförvärv skall redovisas i öppningsbalansräkningen. Dessa regler syftar till att delvis bringa redovisningen av tidigare företagsförvärv i linje med IFRS.

De väsentligaste lättnaderna genom att använda de särskilda reglerna är att:

- klassificering av tidigare koncernbildningar kan behållas,
- omvärdering av ursprungliga verkliga värden fastställda i förvärvsanalysen, vid förvärvstidpunkten, inte skall göras, och
- tidigare beräknad goodwill inte skall korrigeras, bortsett från vissa specifika situationer.

Förvärvande tillgångar och övertagna skulder, i samband med en koncernbildning, skall tas med och värderas i öppningsbalansen enligt IFRS. Medför detta ändringar i förhållande till tidigare redovisningsprinciper, skall effekten av detta föras mot det egna kapitalet i öppningsbalansen. Således skall inte ändringar göras av tidigare beräknad goodwill bortsett från:

- ändringar hänförliga till redovisning (och borttagandet ur redovisningen) av immateriella tillgångar, och
- ändringar i anskaffningsvärde för det förvärvade företaget.

IFRS 1 kräver att värdet av goodwill prövas för nedskrivning, oavsett om det finns indikationer på värdenedgång. Effekten av eventuella nedskrivningar som följer av detta skall föras mot det egna kapitalet i öppningsbalansen.

Goodwill som i enlighet med tidigare redovisningsprinciper direktavskrivs mot eget kapital, skall inte tas med som en tillgång i IFRS-öppningsbalans. Vid försäljning av ett dotterföretag

skall goodwill, som tidigare direktavskrivits mot eget kapital, inte tas med i beräkningen av vinst eller förlust, som redovisas över resultaträkningen.

Har ett dotterföretag inte tidigare omfattats av koncernredovisningen, med skall konsolideras enligt IFRS, kräver IFRS 1, att det vid övergångsdatumet beräknas goodwill för detta företag. Goodwillen beräknas som skillnaden mellan (i) moderföretagets andel av dotterföretagets egna kapital redovisat enligt IFRS på öppningsbalansdatumet och (ii) moderföretagets anskaffningsvärde för andelarna i dotterföretaget.

U 2: Värdering av vissa tillgångar till verkligt värde eller omvärderat värde

Företaget kan välja att värdera materiella anläggningstillgångar till verkligt värde vid datumet för övergången till IFRS, som herefter uppfattas som antaget anskaffningsvärde vid detta datum och utgör underlaget för efterföljande avskrivningar. Om företaget väljer att följa detta undantag ställs inga krav på att metoden skall användas för alla tillgångar i samma kategori.

Om företaget i enlighet med tidigare redovisningsprinciper har skrivit upp enstaka eller flera kategorier av materiella anläggningstillgångar, kan företaget välja att använda dessa värden som antaget anskaffningsvärde vid den tidpunkt då värderingen ägde rum. Detta kräver att det uppskrivna värdet inte väsentligt avvek från verkliga värdet vid uppskrivningstidpunkten.

Valmöjligheterna gäller även för immateriella tillgångar i de mycket begränsade fall, då det finns en aktiv marknad för dessa, samt för förvaltningsfastigheter.

Har ett företag i samband med tidigare händelser värderat tillgångar och skulder till verkligt värde, kan företaget vid övergången till IFRS använda detta som antaget anskaffningsvärde från datumet för händelsen. Detta innebär att avskrivningar enligt de tidigare redovisningsprinciperna fram till övergångsdatumet skall behållas.

U 3: Redovisning av pensionsförpliktelser utan korridormetoden.

Pensionsplaner skall i enlighet med IAS 19 klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Redovisningen av förmånsbestämda pensionsplanerna, där företaget har en förpliktelse att lämna ersättning av en viss storlek, är betydligt mera komplex än de avgiftsbestämda planerna, där företaget mot betalning av en avtalad avgift befrias från ytterligare åtaganden. Avsättningar för förmånsbestämda planer beräknas baserat på en rad aktuariella antaganden, och de så kallade aktuariella vinsterna och förlusterna tas med i resultatet efter ett särskilt regelverk i IAS 19 (korridormetoden).⁶⁵ Vidare skall förpliktelsen

⁶⁵ Förklaring av "korridormetoden": Vid ändringar i fastställda antaganden avseende diskonteringsfaktor, inflation, dödlighet och invaliditet samt skillnad mellan förväntad och realiserad avkastning på de tillhörande förvaltningstillgångarna uppkommer en ändring i den beräknade nettoförpliktelsen. En sådan ändring i nettoförpliktelsen betecknas som en aktuariell vinst eller förlust. I enlighet med IAS 19 kan företagen att välja att

diskonteras, då den vanligen infrias flera år efter det att medarbetaren har intjänat sin pensionsrätt.

IFRS 1 kräver att företaget identifierar samtliga förmånsbestämda pensionsplaner och jämför tidigare redovisningsprinciper med IAS 19. Eventuella ändringar i använda redovisningsprinciper redovisas med retroaktiv verkan. Dock finns här ett särskilt valfritt undantag som möjliggör att nettopensionsförpliktelsen kan beräknas som nuvärdet av pensionsförpliktelsen med avdrag för verkliga värdet av eventuellt tillhörande tillgångar utan hänsyn till ”korridormetoden”. Detta betyder att företag som vid övergångsdatumet inte har resultatförda aktuariella vinster eller förluster kan nollställa dessa direkt mot egna kapitalet. Undantaget kan innebära en väsentlig belastning på det egna kapitalet vid övergången till IFRS, men i gengäld slipper företaget i ett antal år framöver att kostnadsföra eventuella väsentliga förluster. Väljer företaget detta undantag skall det användas för alla förmånsbestämda pensionsplaner inom koncernen. Även om detta undantag används vid övergången till IFRS är företaget inte förhindrat att framåtriktat använda ”korridormetoden” enligt IAS 19.

U 4: befrielse från beräkning av omräkningsdifferenser gällande utlandsverksamheter

Vid omräkning av en självständig utlandsverksamhet skall omräkningsdifferenser i enlighet med IAS 21 redovisas som en särskild post direkt i eget kapital. Vid efterföljande avyttring av verksamheten skall de ackumulerade omräkningsdifferenserna tas med i resultatberäkning.

Enligt IFRS 1 kan företaget underlåta att beräkna denna omräkningsdifferens med retroaktiv verkan och nollställa motsvarande omräkningsdifferenser beräknade enligt tidigare redovisningsprinciper. Efterföljande omräkningsdifferenser skall då föras mot eget kapital i överensstämmelse med IAS 21.

Om företaget tillämpar detta undantag skall det vid en senare avyttring av en självständig utlandsverksamhet endast ta med omräkningsdifferenser i resultatberäkningen som har uppkommit efter övergångsdatumet.

U 5: Befrielse från uppdelning av sammansatta finansiella instrument

inte inräkna aktuariella vinster och förluster, så länge sådana ackumulerade ändringar inte överstiger en ”korridor” på 10 % av bruttoförpliktelsen eller det verkliga värdet på förvaltningstillgångarna. Överstiger de ackumulerade ändringarna 10 % skall det överstigande beloppet amorteras över de berörda medarbetarnas uppskattade genomsnittliga kvarvarande tjänstgöringstid i företaget. Det är tillåtet att amortera ett överstigande belopp systematiskt över en kortare period, liksom det också är tillåtet att omedelbart redovisa ändringar som ligger inom ”korridorens” gränsvärden.

IAS 32 kräver att företag, som utfärdar ett finansiellt instrument, delar upp instrumentet och klassificerar dess enskilda beståndsdelar som skuld eller eget kapital i enlighet med den enskilda beståndsdelens ekonomiska innebörd istället för utifrån dess rättsliga form.

I de fall förpliktelsen av ett sammansatt instrument inte längre är utestående på övergångsdatumet kan företaget enligt IFRS 1 underlåta att dela upp instrumentet, då uppdelningen endast har betydelse för förhållandet mellan det egna kapitalets enskilda poster och inte för det totala egna kapitalets storlek.

U 6: Tillgångar och skulder i dotterföretag

Om ett dotterföretag övergår till IFRS vid en senare tidpunkt än moderföretaget, kan dotterföretaget i sin egen IFRS-öppningsbalans fortsätta med samma redovisningsmässiga värden som användes vid övergången till IFRS för koncernen. Alternativt kan dotterföretaget välja att själva använda IFRS 1 vid den senare tidpunkten.

I de fall dotterföretaget har övergått till IFRS innan moderföretaget skall moderföretaget i koncernredovisningen värdera tillgångar och skulder i dotterföretaget i överensstämmelse med de redovisade värdena i dotterföretagets egen årsredovisning enligt IFRS.

BILAGA 5

De tvingande undantagen

1. Ej medtagande av finansiella tillgångar och skulder före 1 januari 2001.

Finansiella tillgångar och skulder skall värderas och intagas i öppningsbalansen i överrensstämmelse med den version av IAS 39, som gäller på datumet för övergången. Som undantag till denna huvudregel får inte finansiella tillgångar och skulder, där medtagandet hade upphört före den 1 januari 2001 enligt tidigare redovisningsprinciper, tas med på nytt i IFRS-öppningsbalansen. Detta överensstämmer med de nuvarande övergångsbestämmelserna i IAS 39.

I de fall redovisning av en finansiell tillgång eller skuld upphört med företaget fortfarande kontrollerar, tillhörande risker och rättigheter, skall dessa risker och rättigheter dock fortsättningsvis tas med och värderas till verkligt värde i balansräkningen.

2. Framåtriktad implementering av redovisning av säkring.

Säkringsredovisning enligt IAS 39 är endast tillämplig då en rad restriktiva kriterier är uppfyllda. Exempelvis skall dokumentationen kring riskexponering som säkrats samt dokumentationen av sambanden mellan den säkrade riskexponeringen och säkringsinstrumentet föreligga. Dessutom skall säkringsförhållandet bedömas vara effektivt vid ingåendet såväl som under säkringsperioden. Ifall företaget önskar att använda säkringsbestämmelserna i den första års- eller koncernredovisningen enligt IFRS, skall dokumentationen föreligga från och med datumet för IFRS övergången.

IASB har beslutat att säkringsredovisning endast får tillämpas framåtriktat från och med den dag per vilken öppningsbalansen upprättats. Detta betyder att säkringstransaktioner, som är ingångna vid övergången till IFRS och eventuella justeringar som detta medför skall föras direkt mot balanserat resultat i eget kapital.

3. Ändringar i redovisningsmässiga uppskattningar och bedömningar.

Redovisningsmässiga bedömningar, som ett företag gör i samband med upprättandet av IFRS-öppningsbalansen, skall baseras på samma information och förutsättningar som låg till grund för de bedömningar enligt tidigare redovisningsprinciper. Det får således inte tas hänsyn till information som framkommit i efterhand. Endast ifall det handlar om objektiva bevis på fel vid tidigare uppskattningar och bedömningar eller ändringar i använda redovisningsprinciper, skall det i öppningsbalansen företas justeringar för dessa direkt i det egna kapitlet.

BILAGA 6

Bilaga 6

Definitioner av begrepp hänförliga till värdeprövningstestet

Kassagenererande enhet: den minsta grupp tillgångar för vilken det går att fastställa löpande inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar.

Återvinningsvärde: det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde.

Nyttjandevärde: nuvärdet av uppskattade framtida betalningar som företaget förväntas tillgodogöra sig genom att använda tillgången.

Nettoförsäljningsvärde: det pris som beräknas kunna uppnås vid försäljningen av en tillgång mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse för att transaktionen genomförs. Avdrag görs för försäljnings- och avvecklingskostnader.